

Česká vládní korona-opatření

30. ČERVEN 2021

Vláda v době koronavirové pandemie vydávala jedno opatření za druhým. Některá méně účinná, některá skutečně pomáhající lidem i ekonomice a některá opatření a regulace byly vyložene škodlivé.

V této studii popisujeme jednotlivá vládní nařízení, hodnotíme jejich dopady a efekty a navrhuje řešení, která jsou z pohledu svobodného trhu a jednotlivce efektivnější než státní regulace.

Lze namítat, že po bitvě je každý generálem a že situace během pandemie byla složitá a nadmíru nepřehledná. Ano, byla. Ovšem zmatené, nekoherentní a kontraproduktivní kroky vlády nelze omluvit ani tak extrémní situací, která nastala.

Český stát naprosto nezvládl první, ani druhou, ani žádnou následující vlnu pandemie. Občané byli svědky absence jakékoli strategie, groteskního střídání ministrů zdravotnictví, jejich eskapád a celkové nepřipravenosti. A na to vše doplatilo svým životem během 16 měsíců pandemie v České republice na více než třicet tisíc spoluobčanů.

Jana Příbylová

Ekonomka a analytička
Liberálního institutu
zabývající se praktickými
dopady hospodářské
politiky

Martin Pánek

Ředitel Liberálního
institutu, zabývá se
mezinárodním obchodem
a evropskou integrací

Jan Mošovský

Ekonom, ředitel výzkumu
Liberálního institutu,
zabývá se ekonomickým
výzkumem a filosofií.

Jakub Skala

Ekonom, ředitel publikační
činnosti Liberálního
institutu, zabývá se
hospodářskými cykly.

Liberální institut

Český nezávislý think-tank
založený v únoru 1990.
Svoboda jednotlivce,
minimální vláda, volný trh
a mír.

Obsah

Úvod	3
1 Ministerstvo financí ČR.....	5
2 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	24
3 Ministerstvo průmyslu a obchodu	29
4 Ministerstvo zdravotnictví.....	36
5 Ministerstvo kultury	40
6 Ministerstvo pro místní rozvoj.....	41
7 Ministerstvo dopravy.....	45
8 Ministerstvo zemědělství	46
9 Další opatření	47
10 Přenos koronaviru a vakcíny.....	50
Závěr.....	54
Příloha 1: Výroky politiků během pandemie.....	57
Příloha 2: Zaplatte lidem 5000 Kč, aby se naočkovali proti koronaviru	61
Příloha 3: Potřebujeme, aby cenový systém fungoval svobodně, zejména v době krize	63

Úvod

Již od ledna loňského roku sdílela média po celém světě fotky z pandemií zasaženého čínského Wu-chanu (Wuhan). Mnoho lidí věřilo, že je to jen problém Číny a dál se nedostane. Věřila tomu i naše vláda, která vydávala nepravdivá ujištění o dostatku ochranných pomůcek a připravenosti jednat v případě nouze. Když se pak v polovině února loňského roku koronavirus rozšířil v Itálii, kde bylo mnoho Čechů na zimních dovolených, a premiér vydal doporučení necestovat za hranice, začali Češi panikařit, vykoupili ochranné pomůcky a vzali útokem obchody s potravinami.

Následně začátkem loňského března vydávala vláda jedno chaotické opatření za druhým. Jeden den omezila otevírací dobu restaurací a barů, druhý den je raději zavřela. Vláda se z jarní vlny nepoučila a v chaotickém řízení země pokračovala celé léto a podzim. Během té doby zvládla kompletně zdevastovat segment služeb, který na několik měsíců úplně odstrihla od příjmu. Zvládla také psychicky zdevastovat rodiny s dětmi na online výuce, které téměř rok byly doma – nejdéle z celé EU. A co je nejhorší, vysokému počtu úmrtí, konkrétně smrti více než třiceti tisíců spoluobčanů drastické uzavření ekonomiky nepomohlo a jejich smrti se nezabránilo. Ministryně financí si pletla inflaci s deflací, fotila se na Instagram s dlouhými republiky a premiér nestíhal nic jiného než nábor ministrů zdravotnictví. K tomu se jednotlivá ministerstva předháněla v tom, jaké ministerstvo vypsal více anti-covid programů, až se v tom nevyznal ani vicepremiér Hamáček, jehož ČSSD vyrobila volební grafiku s jeho slovy: *„Existuje asi milion covid programů. Nikdo se v tom už nevyzná. Pojďme to zjednodušit! Víme jak.“*

Milion covid programů

V analýze jsme se zaměřili na to, jak skutečně tyto programy ekonomice pomohou a jaké důsledky vydaná ekonomická opatření budou mít. V ekonomice platí jedno velmi jednoduché pravidlo – a to, že nelze někomu něco dát, aniž by to někomu nebylo sebráno. Tedy, když vláda slíbí, že rozdá 500 miliard, tak je nejprve musí vybrat na daních, zadlužit se, škrtnout investice či prodat majetek. Aktiva vlády, až na několik státních společností, které mají na přísunu financí do státního rozpočtu mizivý podíl, pochází z daní. A to z daní přímých, což jsou daně z příjmů fyzických i právnických osob, daně majetkové, daň silniční a daně převodové, a daní nepřímých, tedy spotřebních daní a daní z přidané hodnoty.

Je potřeba si uvědomit, že aby stát podpořil vybrané firmy či živnostníky, vezme tyto peníze jiným firmám a živnostníkům, kterým se daří. A ti tak budou v podstatě pokutováni za to, že dobře hospodaří. Případně stát vezme nám všem.

Nejsme *a priori* proti státním výdajům v době pandemie. Boj proti ní je přímo učebnicovým příkladem veřejného statku. Máme však za to, že vládní výdaje byly malé tam, kde se šetřit nemělo, a naopak se zbytečně utrácelo, kde to nebylo třeba nebo to dokonce bylo kontraproduktivní.

Analyzovali jsme opatření, která vydalo ministerstvo financí, ministerstvo práce a sociálních věcí, ministerstvo průmyslu a obchodu, ministerstvo kultury, ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo dopravy, ministerstvo zemědělství a ministerstvo zdravotnictví.

Dnes už také víme, že covid se šíří jako aerosol, což by mělo ovlivnit, jak dnes přistupujeme k opatřením. Zpětné hodnocení není tak jednoznačné. Dnes také víme, jak to bylo s nákupem a distribucí vakcín. Detailněji tato témata rozebereme v příslušných kapitolách.

První verze této studie vyšla jako working paper 1. září 2020. Teď vychází druhá verze studie, aktualizovaná k současné situaci (konec června 2021). Protože pandemie ještě není za námi, bude muset vyjít ještě minimálně jeden update.

„Válka je zdraví státu,“ prohlásil americký novinář Randolph Bourne. Myslel tím, že ve válce narůstají státu pravomoci i jeho objem. Při listování touto studií se čtenář jistě leckdy zarazí, jak je možné, že těch opatření a programů vzniklo tolik. Odpověď je jasná: Zdravím státu je nejenom válka, ale i pandemie.

1 Ministerstvo financí ČR

1.1 Opatření týkající se pomoci firmám

1.1.1 PROGRAM SURE

Ministři financí EU schválili program SURE (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) v celkové výši 100 mld. eur. Česká republika získá 1,5 mld. eur, tedy cca 40 miliard korun a ministryně financí plánuje použít tyto peníze na zaplacení mezd firmám k udržení zaměstnanosti po pandemii. Program funguje na systému záruk, kdy se stát zaručí za úvěr u komerční banky. Minimální výše poskytnutých záruk představuje 25 % výše půjčky.

Komentář Liberálního institutu:

Stát se zaručí za úvěry pro společnosti, které mají problém získat úvěr u soukromých bank. Stát tak na sebe přebírá riziko, které soukromý sektor není ochoten nést, neboť ho vyhodnotil jako příliš vysoké. Ovšem stát, na rozdíl od soukromého sektoru, neriskuje své vlastní peníze, nýbrž peníze daňových poplatníků. Tímto opatřením se stát de facto zaručuje za firmy, které velmi pravděpodobně měly problémy již před pandemií (jinak by tyto firmy neměly problém žádat o klasický úvěr u komerčních bank a nepotřebovaly by úvěrové záruky), či které v důsledku špatného řízení zkrachují.

Dále tímto opatřením stát uměle udržuje pracovní místa, která již de facto neexistují, neboť o služby a zboží těch firem spotřebitelé nejeví zájem, či jsou tyto služby a zboží nekonkurenceschopné.

Je to problém také z toho důvodu, že se v současném pandemickém světě přeskupují ekonomické síly, mnoho odvětví nebyvale roste, například společnosti z oblasti farmaceutického, zdravotnického a hygienického průmyslu, dále z oblasti e-commerce, rozvozevých služeb a také například z řad technologických společností zajišťujících online nástroje pro práci z domova. Tyto společnosti rostou a potřebují nabírat zaměstnance, kteří jsou ovšem uměle udržováni v odvětvích, která nemají dostatečnou poptávku. Pandemická situace tu bude ještě několik měsíců a post-pandemická ekonomika bude trvat v horizontu let.

Je velmi pravděpodobné, že změny, které koronavirus přinesl, jako jsou zvýšené hygienické nároky nebo práce z domova, tu již zůstanou. A právě proto je kontraproduktivní, když jsou kapitál a lidská síla uměle vázány v odvětvích, která v současné situaci neprosperují, a to navíc ještě za peníze daňových poplatníků. Kdyby těmto odvětvím bylo umožněno zkrachovat či jen zeštíhlit personální kapacity, nebude daňový poplatník dotovat umělé udržování lidské práce a firma si nebude muset půjčovat.

Lze namítnout, že v případě propuštění zaměstnanců jim bude vyplácena podpora v nezaměstnanosti. Tato podpora však bude daleko menším vynaložením zdrojů, než je dotování umělého udržování pracovních míst.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/cr-schvalila-evropsky-program-pujcek-za-38541>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/cr-podepise-zarucni-dohodu-na-evropsky-p-38662>
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_en
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/cr-podepise-zarucni-dohodu-na-evropsky-p-38662>

1.1.2 150 miliard na záruky na úvěry firmám

Poslanecká sněmovna ve středu 22. dubna 2020 schválila návrh zákona, který umožní úvěrování provozních nákladů firem komerčními bankami. Zákon pomůže firmám, které by na úvěr dosáhly obtížně či příliš pozdě. Ministerstvo se domnívá, že tím přispívá k jejich řádnému fungování a udržení zaměstnanosti. Česká republika poskytne státní záruku v rozsahu 150 mld. Kč na zajištění dluhů Českomoravské záruční a rozvojové banky, a. s., která bude ručit za dluhy z úvěrů poskytnutých komerčními bankami. K zajištění řízení rizik ze strany bank bude plnění ČMZRB limitováno do výše 30 % úvěrového portfolia. Objem státní záruky 150 mld. Kč poslouží k úvěrování až 495 mld. Kč.

Komentář Liberálního institutu:

Banky jsou obecně averzní k riziku a 30% garance záruky za poskytnutý úvěr je pro ně velmi nízká. Banky tak poskytnou úvěr jen společnostem, u nichž si budou jisté řádným splácením závazku.

Odhadujeme, že tohoto opatření banky příliš nevyužijí a budou se rozhodovat podle svých interních pravidel, komu a za jakých podmínek půjčí. Což je jediné dobře. Kdyby se záruka za úvěr pohybovala až ke 100 %, banky by poskytovaly úvěry daleko shovívavěji, protože když firma zkrachovala, stát by bance ztrátu nahradil. Tím by stát sejmul z bank odpovědnost, aby se chovaly jako řádný hospodář a důsledně prověřovaly komu a za jakých podmínek půjčují své peníze. V praxi by tak mohlo dojít k mnoha neefektivitám a bylo by „zachráněno“ mnoho firem, které zachránit nezaslouží. Vyplývalo by se tak několik desítek miliard korun, které by mohly být použity daleko efektivněji.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/snemovna-schvalila-150-miliardove-zaruky-38278>

1.1.3 Záruka COVID plus

Ministerstvo financí ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu a Exportní garanční a pojišťovací společností (EGAP) připravilo program na poskytnutí systému záruk za splácení úvěrů vývozců a výrobců. EGAP poskytne nově i záruky úvěrů na provoz, pracovní kapitál nebo investice.

Podmínkou je, že podíl exportu na celkových tržbách musí u vývozce dosahovat minimálně jedné pětiny za rok 2019. Garance bude platná po dobu tří let pro úvěry na pracovní kapitál a pět let pro investiční úvěry. Maximální hranice úvěru činí 25 % z celkových ročních tržeb z prodeje výrobků a služeb za rok 2019. Minimální částka zaručeného úvěru začíná již na 5 mil. Kč. EGAP bude krýt jistinu úvěru až do výše 80 %, minimální podíl bank na riziku tedy bude 20 %. Ministerstvo financí navýšilo pojistnou kapacitu EGAP na 330 mld. Kč.

Podmínky záruky COVID plus byly 29. 6. 2020 upraveny tak, aby na bankovní záruky mohly čerpat i dopravní společnosti.

Komentář Liberálního institutu:

Exportérům v současné chvíli pomáhá především slabá koruna, která zlevňuje české zboží a služby na zahraničních trzích. Levnější české zboží a služby na vnitřním trhu Evropské unie a dalších světových trzích je tak cenově konkurenceschopnější, a tím pádem žádanější. Z našeho pohledu se tato situace jeví jako příznivá pro exportně orientované podniky, které díky slabší koruně v mnoha případech zažívají vyšší poptávku po svých službách a zboží.

Dále tyto záruky seberou odpovědnost z bank, které budou při poskytování úvěrů mhouřit oči a úvěry tak dostanou společnosti resp. jejich projekty, které nejsou dostatečně konkurenceschopné. Pokud tyto společnosti neobstojí a z pandemické krize se nevzpamatují, úvěry bankám uhradí EGAP, tedy daňový poplatník.

Dlouhodobě se domníváme, že EGAP je úřad na zrušení. Tento úřad rok co rok hospodaří ztrátově a dále u nás máme desítky soukromých pojišťoven, u kterých lze opatřit hlavní službu, tedy pojištění exportu. Stát tak prostřednictvím EGAPu soukromým pojišťovnám konkuruje a to za peníze daňových poplatníků.

Zařazením dopravních společností přišla možnost také pro firmy premiérových přátel a podporovatelů, jako jsou Smart Wings či RegioJet.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/tuzemskym-exporterum-a-firmam-pomohou-za-38304>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-podpori-ceske-podniky-prostrednictvim-38080>

1.1.4 Bonus pro společníky malých s. r. o., rozšíření programu Pětadvacítka i na malá s. r. o.

Společníci malých s. r. o. mohou získat podporu formou kompenzačního bonusu ve výši 500 Kč denně za celkové období od 12. března do 8. června, max. 44 500 Kč. Pomoc bude vyplácena i z rozpočtu krajů a obcí jako daňový bonus z daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti podle zákona o rozpočtovém určení daní. Podpora je zacílena na malé

podnikatele, kteří ke své činnosti zvolili formu s. r. o. Jejich podnikání se často příliš neodlišuje od osob samostatně výdělečných činných.

Komentář Liberálního institutu:

Na jednu stranu je dobře, že stát myslí i na drobné podnikatele a ne jen na živnostníky. Na druhou stranu nám nepříjde logické, aby tato podpora byla vyplácena z rozpočtu obcí a krajů jako daňový bonus z daní. Mimoto obce a kraje musí dále fungovat a platit svoje obvyklé aktivity. Kraje například financují nemocnice. Stát tak jen lidem z jedné kapsy peníze vezme a do druhé kapsy jim je vrátí, jen si část nechá. Logičtější by bylo snížit daňovou a administrativní zátěž, aby tak podnikatelům v té kapse rovnou zůstalo daleko více prostředků.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/snemovna-schvalila-podporu-pro-spolecnik-38411>

1.1.5 Odklad EET

Poslanecká sněmovna ve středu 6. května 2020 schválila návrh ministerstva financí, aby se elektronická evidence tržeb (EET) pro všechny vlny odložila do konce roku 2020. A protože se situace s koronavirem nelepšila ani na podzim, rozhodla 16. října Sněmovna, že EET se odloží k 1. lednu 2023.

„Musíme pružně reagovat na závažnost krize a nechat ekonomiku pořádně nadechnout. V tuto chvíli je důležité, aby podniky vůbec fungovaly. Na priority řádného výběru daní a zajištění rovných podmínek pro byznys určitě nerezignujeme, ale s ohledem na vývoj situace považuji za rozumné s nimi několik měsíců počkat,“ řekla Alena Schillerová při prvním odložení na jaře 2020.

„Hlavním cílem elektronické evidence tržeb vždy bylo narovnání podnikatelského prostředí. V tuto chvíli je však prioritou samotná záchrana podnikání. Zjednodušeně řečeno, pokud vám zatéká do podkroví, nebudete zastříhávat anglický trávník. Až střechu opravíte, můžete se zase pustit do zahrady,“ vysvětluje své rozhodnutí ministryně Alena Schillerová na podzim 2020.

Komentář Liberálního institutu:

Ministryně financí svými výroky na jaře konečně přiznala, že EET podniky dusí a že se mohou nadechnout jedině, když povinnost EET neplatí.

Ministryně si však zřejmě neuvědomuje, že se vůbec nenaplnily předpovědi o daňové mezeře, kterou mělo EET zacelit, ani že rovnosti podmínek se dá dosáhnout nejenom dušením všech, ale také tím, že všechny dusit přestaneme, tedy EET jakožto nepovedený experiment zrušíme.

Během podzimu si ministryně zřejmě uvědomila, že po zdevastovaných podnicích, které během pandemie mají zakázáno podnikat, ani nemůže chtít nic evidovat a že se podniky lépe zotaví, když je finanční úřad nechá být. Za Liberální institut ministryni děkujeme za toto rozhodnutí a doufáme, že se co nejvíce restaurací, hotelů, kadeřnictví a celý sektor služeb znovu postaví na nohy.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/snemovna-souhlasi-s-odkladem-eet-do-konc-38417>
<https://www.eltrzby.cz/cz/aktuality/224-plneni-povinnosti-evidence-trzeb-bylo-pozastaveno-pro-vsechny-faze-eet>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/odklad-eet-39700>

1.1.6 Liberační balíček I.

Vláda schválila tzv. Liberační balíček, který má pomoci firmám a OSVČ. Ten obsahuje:

- Plošné prominutí pokuty za opožděné podání přiznání k dani z příjmu fyzických osob a právnických osob a to nejdéle do 1. července 2020, následně na 18. srpna 2020.
- Prominutí pokuty za opožděné tvrzení daně ve všech případech, kdy daňový subjekt požádá o prominutí úroku z prodlení nebo o posečkání či splátkování daně a prokáže důvody jakkoliv související s koronavirem.
- Plošné prominutí pokut za opožděné podání kontrolního hlášení ve výši 1000 Kč, které vznikly mezi 1. březnem a 31. červencem 2020.
- Plošné prominutí správního poplatku za podání žádosti o posečkání nebo splátkování daně, žádosti o prominutí úroku z prodlení, resp. z posečkané částky, a žádosti o prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení, a to pro žádosti podané do 31. července.
- Ze strany Generálního finančního ředitelství bude vydán pokyn tak, aby bylo možné individuálně prominout pokuty za nepodání kontrolního hlášení, a to pro období od 1. března do 31. července, pokud bude prokázána spojitost s koronavirem.
- Odložení EET, viz výše.

Komentář Liberálního institutu:

Když se právnická či fyzická osoba nedostala na úřad, ať už z toho důvodu, že byla v karanténě, či z toho důvodu, že úřad byl v karanténě, úřad promine pokutu za pozdně dodané přiznání. Mnoho úřadů po dobu mimořádného stavu bylo zavřených či mělo tak omezené hodiny pro veřejnost, že bylo dost složité a někde zhora nemožné se tam dostat. Liberační balíček představuje pouze nutné opatření, které z větší míry řeší pouze nedostupnost úřadů během pandemie, nikoli skutečnou pomoc podnikatelským

subjektům či liberální přístup k právnickým a fyzickým osobám, jak by se z názvu mohlo zdát.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ministerstvo-financi-prodlouzi-termin-pr-37832>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-schvalila-liberacni-danovy-balicek-37844>

1.1.7 Liberační balíček II.

Dle slov vlády je nutné pomoci podnikatelským subjektům a tak vláda schválila tzv. Liberační balíček II:

- Prominutí červnové zálohy na daň z příjmů fyzických a právnických osob.
- Plošné prominutí pokuty za pozdě podané daňové přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí
- Zavedení institutu *loss carryback* (zpětné působení daňové ztráty) u daně z příjmů FO i PO za rok 2020. Bude ji možné zpětně uplatnit v daňovém přiznání za rok 2019 a 2018.
- Pozastavení povinnosti elektronicky evidovat tržby pro subjekty spadající do všech fází EET, a to po dobu stavu nouze a následujících třech měsíců.
- Plošné posunutí úhrady záloh splatných v dubnu a v červenci na silniční daň, a to nejpozději do 15. října 2020.
- Plošné prominutí daně z přidané hodnoty na bezúplatné dodání základních ochranných prostředků
- Prominutí daně z přidané hodnoty na bezúplatné dodání zboží či služeb základním složkám integrovaného záchranného systému, Armádě České republiky, poskytovatelům zdravotních služeb a zařízením sociálních služeb.
- Plošné prominutí správního poplatku za potvrzení o bezdlužnosti nebo o stavu osobního daňového účtu vydané správním orgánem z resortu financí

Komentář Liberálního institutu:

Je od vlády hezké, že promine DPH firmám na zboží, které bylo nezištně darováno pro boj s koronavirem, jako zdravotní pomůcky a ochranné prostředky. Totéž platí pro prominutí pokuty za pozdní dodání přiznání ke všem možným daním. Nicméně, nejedná se o liberační opatření, ale spíše o nutná opatření, či o opatření selského rozumu. Úřady byly zavřené a vykomunikovat s nimi cokoli je i v současné chvíli, kdy jsou otevřené, nadmíru složité, neb jsou dle vlastních slov zavaleni byrokracií. A platit DPH z nezištně darovaných roušek? Tak to by bylo nadmíru nelogické.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ulevy-v-danove-oblasti-se-rozsiri-37943>

1.1.8 Liberační balíček III.

Liberační balíček III. je postupným rozšířením liberačních balíčků I. a II:

- Faktické odložení přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí a její platby do konce letošního roku (prominutí sankcí spojených s pozdějším podáním a placením).
- Prominutí DPH na bezúplatné dodání základních ochranných prostředků, zejména roušek, respirátorů, dezinfekčních prostředků apod., u nichž vznikla povinnost priznat daň v období od 18. 5. 2020 do 31. 7. 2020.
- Faktické posunutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů do 18. 8. 2020. Toto datum bylo zvoleno s ohledem na prodloužení lhůty pro projednání řádné účetní závěrky korporací (prominutí sankcí spojených s pozdějším podáním a placením).
- Automatické prominutí úroku z prodlení a úroku z posečkané částky vzniklých od 12. 3. 2020 do 31. 12. 2020 v případech, kdy bylo správcem daně individuálně povoleno posečkání či úhrada ve splátkách z důvodů souvisejících s koronavirem.
- Prominutí správního poplatku za podání žádostí na finanční či celní úřad učiněných do konce roku 2020 (žádost o posečkání nebo splátkování daně, žádost o prominutí úroku z prodlení, žádost o prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení apod.)
- Faktické posunutí lhůty pro oznámení osvobozeného příjmu do 18. 8. 2020 (prominutí sankcí spojených s pozdějším podáním).
- Prominutí pokuty za opožděné podání vyúčtování zaměstnavatele (daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti), pokud k podání vyúčtování došlo do 31. 5. 2020.
- Faktické posunutí lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání k dani z příjmů za rok 2018 těm subjektům, u nichž došlo v průběhu roku 2019 ke změně způsobu uplatňování výdajů nebo k zahájení účtování, vedení daňové evidence apod. Termín pro podání a úhradu daně se posouvá do 18. 8. 2020 (prominutí sankcí spojených s pozdějším podáním a placením).

Komentář Liberálního institutu:

Viz komentář k Liberačním balíčků I. a II.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-schvalila-prodlouzeni-danovych-ule-38663>

1.1.9 Velký liberační balíček

Velký liberační balíček navazuje na jarní liberační balíčky a novinkou je odložení daňových povinností všem podnikatelům, jejichž činnost byla bezprostředně omezena nebo zakázána vládními nařízeními. Podnikatelé, na jejichž převažující činnost míří vládní zákazy nebo omezení, mají nově automaticky odloženy všechny úhrady DPH do konce roku a prominuty

zálohy na daň z příjmu a daň silniční. Stačí, aby Finanční správě zaslali oznámení, že splňují podmínky generálního pardonu ministryně financí, a to i emailem.

Obory s generálním daňovým pardonem

- provozování restauračních zařízení a barů,
- provozování hudebních, tanečních, herních a podobných společenských klubů a diskoték
- pořádání koncertů a jiných hudebních, divadelních, filmových představení,
- pořádání svatebních oslav, oslav vstupu do registrovaného partnerství a smutečních hostin,
- provozování cirkusů a varieté,
- pořádání poutí a podobných tradičních akcí,
- pořádání kongresů a jiných vzdělávacích akcí,
- pořádání veletrhů,
- provozování vnitřních sportovišť, posiloven a fitness center, umělých koupališť, wellness zařízení,
- provozování zoologických zahrad,
- provozování muzeí, galerií, výstavních prostor, hradů, zámků a obdobných historických nebo kulturních objektů, hvězdáren a planetárií.

Komentář Liberálního institutu:

Je od vlády hezké, že umožní podnikatelům odložit daňové povinnosti. Avšak v okamžiku, kdy tito podnikatelé nemohou podnikat, protože vládní opatření jim podnikání *de facto* zakázala, tak je přece jasné, že nemohou platit daně. Totiž, nemají je z čeho zaplatit. Jedná se o logický a nutný krok. My bychom uvítali, kdyby se tento generální pardon vztahoval nejen na podnikatele primárně postižené, ale také na jejich dodavatele a subdodavatele. Protože pandemií koronaviru byla zasažena téměř všechna odvětví. Některá pozitivně, nicméně většina odvětví negativně. A právě všechna negativně postižená odvětví by měla mít generální pardon. Ministerstvu financí by mohly stačit účetní bilance, které vykazují v roce 2020 nižší obrát než v roce 2019. Protože například na dodavatele kuchyňského vybavení do restaurací či na dodavatele vybavení pro fitness centra se tento generální pardon nevztahuje, ale i tito dodavatelé přišli v důsledku pandemie o svůj business.

Zdroje

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-pripravilo-velky-liberacni-balicek-39676>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ministerstvo-financi-odlozi-splatnost-dp-39780>

1.1.10 Protikrizový balíček

Návrh protikrizového balíčku zavádí institut zpětného uplatnění daňové ztráty a snižuje DPH u ubytovacích služeb a vstupného na sport a kulturu na 10 %. Snižuje také silniční daň u vozidel nad 3,5 tuny o 25 % a rozšiřuje oprávnění obcí osvobodovat od daně z nemovitostí

při mimořádných událostech. Podnikatelé i firmy získají možnost zpětně si uplatnit daňovou ztrátu u daní z příjmů fyzických a právnických osob (tzv. *loss carryback*). Dnes ji mohou uplatňovat až v následujících zdaňovacích obdobích a za předpokladu, že opět vykazují zisk. Nově ji budou moci umožnit i za dvě zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, v němž ztráta vznikla. Pokud tedy vykážou za zdaňovací období roku 2020 daňovou ztrátu, budou si moci o tuto ztrátu zpětně snížit svůj základ daně za zdaňovací období let 2019 a 2018.

„Tímto opatřením zacílíme a skutečně pomůžeme právě těm nejvíce poškozeným firmám. Pokud letos skončí ve ztrátě, budou si o ni moci snížit hospodářský výsledek za loňský rok a požádat o vrácení již zaplacené daně. Mohou tak potřebné finanční prostředky získat ještě letos, což jim v těchto těžkých časech vylepší nejen ekonomickou bilanci, ale i pozici v případě žádostí o úvěr,“ říká ministryně financí Alena Schillerová.

Komentář Liberálního institutu:

Snížení DPH a silniční daně jednoznačně vítáme. Jen je škoda, že se snížení daní nevztahuje na více odvětví. Širší snížení daní by znamenalo hromadné snížení ceny zboží a spotřebitel by po zaregistrování tohoto cenového signálu mohl nakoupit více. Zpětný odpočet daňové ztráty je dobré opatření, které spoustě firem pomůže získat zpět již zaplacené daně. Za Liberální institut dáváme palec nahoru a jen doufáme, že byrokracie nad tímto opatřením není pro firmy příliš složitá a že úředníci zvládnou vyřizovat žádosti rychle.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/poslanci-schvalili-protikrizovy-danovy-b-38612>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/protikrizovy-danovy-balicek-prosel-podru-38713>

1.2 Opatření týkající se pomoci OSVČ, DPČ, DPP

1.2.1 Pětadvacítka

Pětadvacítka je program přímé podpory pro OSVČ. Zákon byl ve čtvrtek 9. dubna 2020 schválen Parlamentem, následně nabyl účinnosti a Finanční správa proto zahájila přijímání žádostí. Pětadvacítka byla administrována Finanční správou a cílem bylo, aby žadatelé získali finanční prostředky již v průběhu měsíce dubna. O jednorázový příspěvek si mohli žadatelé požádat až do 29. června. Na částku v nominální výši 25 000 Kč měla nárok OSVČ, která o ni požádá a prohlásí splnění požadavků.

Komentář Liberálního institutu:

Toto je naprosto nutné opatření, jelikož některým OSVČ vláda fakticky zakázala na více než dva měsíce podnikat. Osobám samostatně výdělečně činným tak ze dne na den spadly příjmy na nulu, avšak fixní náklady na provoz činností jim zůstaly. Vláda se tak ve chvíli největší (nejen) ekonomické krize naší doby rozhodla pro větší centralizaci. Brát, rozdávat, zakázat, povolit. Jsou to ale právě tyto momenty, kdy je klíčové, aby se ekonomika přizpůsobila novému stavu a podnikatelé s živnostníky hledali nové cesty fungujícího byznysu. Místo toho byli OSVČ nuceni sedět doma a čekat na vládní pomoc. Vláda se opět ukázala jako někdo, kdo živnostníkům z jedné kapsy peníze bere a do druhé jim je vrací, ovšem ponechá si svou část. Jako efektivnější řešení by se jevílo během podnikání v krizovém stavu dodržovat přísná hygienická opatření, nikoli brát lidem možnost se žít a pak jim velkoryse dávat pětadvacet tisíc a po mnohých ji chtít ještě vracet. Což se například stalo těm živnostníkům, kteří si o bonus zažádali a následně si našli práci. Finanční správa evidovala k 5. 7. 2020 celkem 1154 případů, kdy bylo předepsáno vrácení kompenzačního bonusu, což představuje částku cca 24,5 milionu korun.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/snemovna-rozhodla-o-pokracovani-petadvac-38228>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-spousti-primou-podporu-pro-zasazene-o-38055>

1.2.2 Živnostníci ušetří na pojistném

Vláda rozhodla o šestiměsíčních prázdninách v placení zdravotního a sociálního pojistného pro všechny živnostníky. Cílem opatření je stabilizovat nízkopříjmové OSVČ. Zároveň ale uleví i těm, kteří na pojistném odvádějí více než zákonem stanovené minimum. Živnostníci a podnikatelé z řad OSVČ nebudou muset v období března až srpna 2020 platit měsíční zálohy na pojistné. Následně bude jejich odvod ve vyúčtování za rok 2020 snížen o těchto šest měsíců, a to částku ve výši minimálních pojistných. To znamená, že OSVČ, které mají podnikání jako hlavní činnost, za těchto 6 měsíců ušetří 29 376 Kč, tedy šestnásobek minimálních pojistných (4 896 Kč).

Komentář Liberálního institutu:

Toto je naprosto nutné opatření a Liberální institut dává palec nahoru. Když vláda některým OSVČ zakázala na více než dva měsíce podnikat a jim tam ze dne na den spadly příjmy na nulu, je skutečně velká pomoc osvobození plateb sociálního a zdravotního pojištění. Tato pomoc je přehledná, administrativně nenáročná a především okamžitá. Vláda tak férově pomohla všem OSVČ bez rozdílu oboru podnikání a výše příjmu.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zivnostnici-usetri-na-pojistnem-37960>

1.2.3 Omezení sankcí u půjček pro OSVČ

Novela zákona o spotřebitelském úvěru nastavuje strop na maximální výši sankcí za opožděné splátky u úvěrů pro osoby samostatně výdělečně činné. Doposud byla výše sankcí omezena pouze u úvěrů pro spotřebitele. Novela u spotřebitelů i OSVČ, kteří jsou v prodlení se splácením delším než 90 dnů, omezuje maximální výši smluvního úroku.

U úvěrů pro OSVČ nesmí nově výše smluvní pokuty přesáhnout při prodlení delším než 90 dnů limit 0,1 % denně z dlužné částky. Celkový limit všech smluvních pokut nesmí přesáhnout polovinu z celkové výše jistiny. Úrok z prodlení u úvěrů pro osoby samostatně výdělečně činné pak nesmí po 90 dnech prodlení přesáhnout zákonnou výši na úrovni repo sazby navýšené o 8 procentních bodů. Stejně je omezena i výše smluvního úroku.

Komentář Liberálního institutu:

Stát se plete do vztahu mezi poskytovateli půjček a spotřebiteli půjček. V návaznosti na již vydané omezení je to z pohledu vlády logické opatření, nicméně daleko logičtější by bylo nezakazovat lidem se živit a neomezovat je v jejich podnikání a to tak, aby jim zůstaly prostředky na úhradu svých závazků. Nastává tak klasický problém, kdy jedno špatné opatření vede k dalšímu a vláda je nucena vyrážet klín klínem. Důsledek tohoto opatření může být omezení přísunu nových půjček k nejrizikovějším klientům, tzn. těm, kteří půjčku právě v takových časech nejvíc potřebují.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/senat-schvalil-omezeni-sankci-u-pujcek-p-38184>

1.2.4 Novela zákona o kompenzačním bonusu

Lidé pracující na dohodu o provedení práce (DPP) nebo na dohodu o pracovní činnosti (DPČ), kteří jsou účastníky nemocenského pojištění, a bylo jim kvůli koronaviru znemožněno pracovat, obdrží státní podporu. Žádat budou moci o kompenzační bonus ve výši 350 Kč denně, a to zpětně za období od 12. března do 8. června 2020. Za stejné období budou moci o bonus ve výši 500 Kč denně zpětně požádat i OSVČ a společníci malých s. r. o. souběžně pracující na pojištěnou dohodu.

„Chceme rozšířit okruh příjemců kompenzačního bonusu o lidi pracující na pojištěné dohody, tedy u DPČ od 3 000 korun a u DPP nad 10 000 korun měsíčně. O podporu v maximální výši 31 150 korun by si tak mohlo požádat nejvýše 116 tisíc dohodářů, kteří zatím zůstávali bez státní pomoci. Z velké části se přitom jedná o ohrožené skupiny, jako jsou přivydělávající si senioři, studenti, pečující o zdravotně postižené či matky na mateřské,“ říká ministryně financí Alena Schillerová.

Komentář Liberálního institutu:

Pokud stát někomu zakáže či jinak znemožní pracovat, měl by to kompenzovat. Nicméně, nějakou formu kompenzace by měl poskytnout všem, kteří pracují na DPČ a DPP a ne jen těm, kteří mají nemocenské pojištění. Takzvaní dohodáři počítali s příjmy, které kvůli státnímu zásahu neobdrželi a ani neměli možnost si přivydělat jinde. Není tedy správné dělat rozdíl čistě podle toho, kdo měl nemocenské pojištění a kdo jej neměl. Mohli bychom také argumentovat, že právě lidé, kteří si na dohodu vydělávají jen minimální částky, patří mezi příjmově nejohroženější skupinu.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/kompenzacni-bonus-pro-dohodare-38886>

1.2.5 Kompenzační bonus

Program kompenzační bonus má za cíl přímou podporou pro poškozené OSVČ, společníky malých s. r. o. a lidi pracující na DPČ a DPP. Je možné vyplatit podporu až 1000 Kč za den a lze o bonus žádat v okamžiku, kdy se v důsledku pandemie snížily příjmy o více než 50 % nebo byl OSVČ či DPP/DPČ v karanténě a izolaci.

Komentář Liberálního institutu:

S podporou pro zasažené jednotlivce souhlasíme. Pokud vláda svými opatřeními přímo zakáže nebo velmi omezí podnikání, pak je na místě, aby způsobenou škodu kompenzovala. Je otázka, zda zvolená výše a kritérium alespoň 50% propadu příjmů (může být hodně problematické u OSVČ s velkými fixními náklady), je optimální, ale obecně je preferovaná jednoduchost a rychlost opatření před naprostou vhodností, když OSVČ mezitím krachují, takže celkově dobrý krok.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ministerstvo-financi-pripravuje-moznost-40559>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-o-kompenzacni-bonus-za-druhe-bonusove-obdobi-lze-podat-nejpozdeji-do-7--srpna-2020--256081/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/financni-sprava-zacina-prijimat-zadosti-o-novy-kompenzacni-bonus-2021--259855/>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19/2020/kompenzacni-bonus-pro-podnikatele-39804>

1.3 Opatření týkající se pomoci státní kase

1.3.1 Zrušení účtenkovky

Ministerstvo financí zrušilo účtenkovku. Hru, kterou jako první zavedla Čínská republika (Tchaj-wan) v roce 1951 pro boj s šedou ekonomikou. V ČR fungovala od 1. 10. 2017 a celkové náklady na účtenkovou loterii dosahují 207 579 944 Kč, a to jak na výhry, tak fixní a variabilní náklady.

Komentář Liberálního institutu:

Celkový přínos Účtenkovky je neznámý, neboť se jedná o doplňkovou službu k EET a měla sloužit k motivaci zákazníků přebírat účtenky. Analýzy k přínosu Účtenkovky MFČR nemá. Můžeme tedy jen spekulovat, kolik peněz přineslo sbírání účtenek do státní kasy a zda se „vyplatilo“. Ovšem jsme rádi, že tuto zvláštní hru, kterou poslední měsíce hráli jen profesionální sběrači účtenek, ministerstvo financí stoplo.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/uctenkovka-konci-zitra-se-bude-losovat-n-38153>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/aktuality/2019/naklady-na-uctenkovou-loterii-34454>

1.3.2 Ministerstvo financí prodalo státní dluhopisy za 124 miliard

Ministerstvo financí prodalo v loňském roce dluhopisy za 124 miliard. Jedná se o střednědobé, dlouhodobé státní dluhopisy ve výši 55,3 mld. Kč, a roční státní pokladniční poukázky v hodnotě 68,6 mld. Kč. Ministerstvo financí získalo peněžní prostředky na rezervní krytí zvýšeného deficitu státního rozpočtu.

Ministerstvo financí tak pokrylo dlouhodobými dluhovými nástroji více než dvě třetiny korunových splátek státního dluhu v loňském roce, zatímco emisí státních pokladničních poukázek posílilo rezervní prostředky státní pokladny.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda si v době konjunktury příliš nedělala hlavu s tím, že by někdy mohla nastat i hubená léta, a tak naakumulované prostředky prohýřila za populistické sliby K enormnímu zadlužení vůbec nemuselo dojít, kdyby se vláda chovala jako odpovědný hospodář. Vláda si půjčuje na úrok, který bude muset splácet následující letech, a o to méně zbyde na investice. Pokud se tedy krize neprohloubí a vláda nespadne do dluhové pasti a neschopnosti hradit své závazky vůči držitelům dluhopisům. V tom případě by musela vyhlásit bankrot.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-opet-zaznamenalo-velky-zajem-o-statni-37996>

1.4 Ostatní opatření

1.4.1 Zrušení daně z nabytí nemovitosti

Vládní návrh zákona ruší daň z nabytí nemovitých věcí, a to se zpětným účinkem. Daň již nezaplatí nikdo, kdo nemovitost nabyt nejpozději v prosinci 2019.

„Opatřením nejen pomáháme topícímu se realitnímu trhu, ale podáváme ruku především mladým rodinám, které tím povzbudíme k pořízení si vlastního bydlení. Čtyři procenta z kupní ceny bytu dnes v Praze znamenalo klidně 200–300 tisíc korun navíc,“ uvedla Alena Schillerová.

Komentář Liberálního institutu:

Zrušení daně z nabytí nemovitosti bude pro obyvatele přínosem, jelikož jim zůstanou čtyři procenta hotovosti z hodnoty nemovitosti, které by jim jinak stát vzal z již zdaněných příjmů. Dále by „topícímu se“ realitnímu trhu pomohlo zrychlení výstavby nových bytů, tedy zmenšení administrativní zátěže v případě stavby nové nemovitosti, a to ať je stavěna developery nebo svépomocí, a uvolnění územních plánů. Dále by velmi pomohlo vpustit na trh práce zahraniční pracovníky, zejména z chudších zemí, na nichž je stavební průmysl velmi závislý. Kvóty pro zahraniční pracovníky neumožňují dostatečně rychlou a flexibilní výstavbu nových bytů a domů a realitní trh je následně přehřátý. Dostatek volných nemovitostí zchladí trh a sníží ceny.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci-pr-38157>

1.4.2 Úvěrové moratorium

Vláda schválila úvěrové moratorium pro spotřebitele, OSVČ a firmy. Splátky se odloží od prvního dne měsíce následujícího poté, co je oznámen tento záměr věřiteli spolu s prohlášením, že k tomuto kroku je přistoupeno z důvodů negativního ekonomického dopadu pandemie koronaviru. Tyto důvody však netřeba prokazovat a věřitel je nebude zkoumat.

Splátky je možné odložit u spotřebitelských a podnikatelských úvěrů, které byly sjednány a čerpány před 26. březnem 2020. U hypoték je také možné splácení odložit pouze u smluv sjednaných před 26. březnem, ale čerpány mohou být i po tomto datu. Odklad v režimu zákonného moratoria se týká úvěrů a hypoték u jakékoliv banky a nebankovního poskytovatele. Splátky lze odložit buď do konce července, nebo do konce října tohoto roku.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda připravila banky a nebankovní instituce o jejich příjmy z úvěrů a na půl roku jim zmrazila část cashflow. Opět proti sobě postavila spotřebitele a poskytovatele úvěru, když se rozhodla redistribuovat pandemické náklady od prvního k druhému. Nejedná se tedy o podporu ani žádný pozitivní krok vlády, pouze přesun břemene mezi soukromými aktéry.

Tato zapeklitá situace, kdy mnoho lidí přišlo o příjem, protože jim stát zakázal pracovat či byli propuštěni, však nemusela být tak špatná, kdyby stát zvolil jinou formu řešení

problému pandemie. Banky by tak následně mohly vyjít klientům vstříc tím, že by jim dočasně snížily výši splátek. Banka, která se chová jako řádný hospodář, by si se situací poradila, jelikož přirozeně nechce přijít o svého klienta, který se dostal během výjimečného stavu do krizové situace.

V současné chvíli banky musí pokrýt výpadek na straně příjmů a budou si muset samy půjčit peníze za úrok (který se následně promítne do výše úroků spotřebitelských úvěrů) či banky sníží své fixní náklady, například propouštěním – a to se projeví v růstu nezaměstnanosti. Je rovněž možné, že výpadkem příjmů zvýší riziko finanční nestability instituce.

Ochrana dlužníků, ať už jakýmkoliv způsobem, není řešením problému, nýbrž čistá redistribuce z dlužníka na věřitele, podobně jako u opatření na ochranu nájemníků jde jen o přesun břemene na majitele. Věřitel nemusí nutně být v lepší situaci než dlužník, jak koncepce těchto politik implikuje.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-schvalila-moratorium-na-splatky-uv-38077>

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/komunikace-s-verejnosti/casto-kladene-otazky/uvrove-moratorium-38130>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/senat-dal-zelenou-pulrocnimu-odkladu-spl-38183>

1.4.3 Cenové moratorium z nájemného

Během trvání mimořádných opatření, respektive od 24. 4. do 5. 7. 2020 není možné zvyšovat nájem z bytů.

Komentář Liberálního institutu:

Naštěstí se jednalo o krátkodobé opatření, které trvalo jen několik týdnů a nenapáchalo tak mnoho škody. Skutečný problém by nastal v okamžiku, pokud by moratorium nájemného trvalo i po skončení mimořádných opatření a kdyby trh postihla vyšší míra inflace. To by nastala situace, kdy by majitelé bytů v podstatě dotovali své nájemníky.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/najemne-z-bytu-se-behem-mimoradnych-opat-38290>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-ukoncila-cenove-moratorium-na-naje-38634>

1.4.4 Regulace cen respirátorů

Vláda se rozhodla zastropovat ceny respirátorů. „*Chceme zabránit obchodování se strachem. Je zcela nepřipustné, aby někteří vydělávali na obavách občanů z šíření nemoci a prodávali předražené respirátory,*“ uvedla Alena Schillerová.

Komentář Liberálního institutu:

Růst ceny určitého statku signalizuje rostoucí poptávku. Cenu není potřeba zastropovávat, stačí jen reagovat na rostoucí poptávku odpovídající výší nabídky. Na celém českém trhu se našlo několik desítek společností, které byly během pandemie připraveny vyrábět odpovídající množství respirátorů a dalších ochranných pomůcek, avšak nedostaly povolení k prodeji či jim státní ústavy neudělily potřebné atestace ve zrychleném řízení a blokovaly tak výrobu. Stačilo by, aby mohly vyrábět a uvést na trh dostatečné množství respirátorů. Pokud by respirátorů byl dostatek, cena by samovolně klesala, zboží by bylo dostupné všem a všichni by na tom vydělali. Stát na DPH, spotřebitel by byl chráněn, firma by měla zisk.

Pokud cenu respirátorů stát zastropuje z důvodu nedostatečné nabídky, mohou si jej koupit jen ti, kteří jsou dostatečně rychlí. Pokud by cenu stát nezastropoval, mohli by si jej koupit také ti, kteří je skutečně potřebují a jsou tak ochotni zaplatit vyšší cenu. Stát má vždy možnost poskytnout testované dávky na nákup takového statku, popř. statek s „příliš vysokou cenou“ nakupovat a rozdávat nebo dotovaně prodávat potřebným.

Další důsledek zastropování ceny je rozvoj černého trhu, kde se respirátory daly pořídit za daleko vyšší ceny, než oficiální cestou. Zastropování ceny respirátorů *nevede* k jejich početnímu navýšení dle poptávky, ale k dalšímu omezení dostupnosti a napomáhá tak spekulantům.

Podrobněji jsme se efektem cenového stropu na respirátory zabývali v našem [komentáři](#).

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ceny-respiratoru-tridy-ffp3-budou-i-nada-38280>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ceny-respiratoru-budou-kvuli-koronaviru-37782>

1.4.5 Osvobození zdravotnického vybavení ze zemí mimo EU od DPH a cla

Česká republika získala od Evropské komise oprávnění osvobodit od DPH a cla materiál dovezený ze zemí mimo Evropskou unii za účelem boje s koronavirem, které jsou následně rozděleny zdarma nebo použity zdravotnickým zařízením.

„Díky tomu vyjdou náš stát nákupy respirátorů, roušek a dalšího nezbytného vybavení pro nemocnice ze třetích zemí podstatně levněji než dosud. Bude tak pro něj snazší zajistit, aby tyto pomůcky byly po ruce všude, kde je naléhavě potřebují,“ uvedla Alena Schillerová.

Komentář Liberálního institutu:

Je chvalitebné, že ministryně Schillerová zjistila, že nákupy zboží vyjdou levněji, když není nutné platit clo a DPH. Bylo by ideální, kdyby tuto lekci zúročila a uvedla do praxe i v dalších odvětvích.

Dlouhodobě prosazujeme kompletní zrušení společného celního sazebníku EU, neboť svobodný mezinárodní obchod prospívá bohatství všech.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zdravotnicke-vybaveni-proti-koronaviru-z-38137>

1.4.6 Snížení daní

S účinností od 1. května 2020 došlo ke snížení DPH u některého zboží a služeb na 10 %.

„S tímto snížením DPH jsme přišli v souvislosti s náběhem poslední vln EET, abychom stejně jako při startu první vlny podpořili podnikatele prostřednictvím snížení jejich daňové zátěže. I když Ministerstvo financí povinnost evidovat tržby pozastavilo a závěrečnou fázi EET odložilo, snížení DPH zůstalo. Je to další kamínek do mozaiky pomoci podnikatelům a spotřebitelům. Těm v důsledku této změny zůstane ročně v peněženkách o 3,5 miliardy více. Od roku 2014 jsme tak snížili lidem i firmám daňovou zátěž už o 130 miliard korun,“ říká Alena Schillerová.

Přehled zboží a služeb, na které se od 1. května 2020 vztahuje snížená 10% sazba DPH:

- Služby čištění vnitřních prostor prováděné v domácnostech (původně 15 %)
- Služby mytí oken prováděné v domácnostech (původně 15 %)
- Domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené občany (původně 15 %)
- Opravy obuvi a kožených výrobků (původně 21 %)
- Opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků (původně 21 %)
- Opravy jízdních kol (původně 21 %)
- Kadeřnické a holičské služby (původně 21 %)
- Stravovací služby a podávání nápojů (původně 15 %), a to včetně točeného piva (původně 21 %).
- Úprava a rozvod vody prostřednictvím sítí (původně 15 %)
- Odvádění a čištění odpadních vod včetně ostatních služeb souvisejících s těmito činnostmi (původně 15 %)
- Pitná voda z vodovodu, včetně teplé vody (původně 15 %)
- Elektronické knihy a audioknihy (původně 21 %)
- Půjčování knih (původně 21 %)
- Omalovánky, mapy (původně 15 %)
- Ubytovací služby a vstupné na sport a kulturu snížení (původně 15 %)

Další změny:

- Snížení silniční daně u vozidel nad 3,5 tuny o 25 %
- Zpětné uplatnění daňové ztráty

Komentář Liberálního institutu:

Sjednotily se sazby ve výši 10 % u knih, e-knih a audioknih. U piva se to však zatím nepovedlo, vláda tedy má prostor ke zlepšení. Dále snížení DPH na výše uvedené zboží a služby nebude mít valný vliv na podporu ekonomiky, dominuje zde důchodový efekt (tj. snížení těchto sazeb se promítne do spotřebního koše pouze velmi malou absolutní částkou) Většina položek jsou neelastické statky a služby, jako opravy či kadeřnictví, když tedy díky nižší DPH zlevní kadeřnictví nebo oprava jízdnic kol, nepřijdete si pro více účesů nebo nerozbijete více bicyklů.

Dále viz komentář k Osvobození zdravotnického vybavení ze zemí mimo EU od DPH a cla.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/od-1-kvetna-se-snizuje-dph-na-10--u-siro-38372>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/poslanci-schvalili-protikrizovy-danovy-b-38612>

1.4.7 Smlouva o úvěru s Rozvojovou bankou Rady Evropy

Ministerstvo financí uzavřelo smlouvu o úvěru s Rozvojovou bankou Rady Evropy (CEB). Úvěr ve výši 300 mil. Eur (cca 8,3 mld. Kč) bude možné využít na financování výdajů na zdravotnictví s cílem bojovat proti šíření a zmírnění dopadů nákazy koronavirem

Rozvojová banka Rady Evropy schválila úvěr 300 mil. Eur pro Českou republiku v druhé půlce dubna. Financování ze strany CEB může být maximálně do výše cca 90 % celkových uznatelných výdajů. Předběžné podmínky pro úvěr v měně euro se v tuto chvíli pohybují na úrovni 0,000 % p. a. s dobou do splatnosti až 9 let.

Komentář Liberálního institutu:

Viz předchozí komentář k půjčkám. Stát si sice půjčuje za levno, ale je potřeba mít na paměti, že dluhy se musí platit. Z naší zkušenosti by měla Evropská unie počítat s tím, že v tomto opatření šlo spíše o jednorázové dodání likvidity. V konečném důsledku toto jednání může vést k inflaci.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-uzavrelo-smlouvu-o-uveru-s-rozvojovou-38725>

1.4.8 Ministerstvo financí promine na dva měsíce DPH na respirátory

Ministerstvo financí prominulo na dva měsíce (únor–březen 2021) DPH na respirátory kategorie FFP2 a vyšší.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda ustanovila povinnost nošení dražších respirátorů namísto levnějších roušek, a tak vnímáme snížení DPH na respirátory jako velmi dobrý krok. Uvítali bychom ovšem, kdyby daň na pomůcky proti koronaviru byla nulová nejen dva měsíce, ale po celou dobu trvání pandemie – a to na všechny ochranné a hygienické pomůcky, které zvyšují bezpečnost občanů, jako například testy na koronavirus, dezinfekční prostředky, ochranné masky a rukavice a samozřejmě roušky a respirátory.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ministerstvo-financi-promine-na-2-mesice-40781>

1.4.9 Ministryně financí udělí pracujícím medikům generální pardon na daň z příjmu

Ministryně financí odpustila daně všem studentům, kterým byla v rámci nouzového stavu uložena pracovní povinnost. Generální pardon bude účinný zpětně na daňovou povinnost vzniklou v minulosti i na případné nové daňové povinnosti.

Komentář Liberálního institutu:

Studenti středních zdravotnických škol a medicíny měli pracovní povinnost a za vykonanou práci dostali mzdu. Ovšem na studenty se vztahují slevy a to na poplatníka a další na studenta, a tak by žádnou daň platit neměli. Některé úřady si to však vyložili jinak a peníze studentům zdanili. Za narovnání tohoto omylu ministryni chválíme a uvítali bychom, kdyby daně byly jednodušší, aby se v nich vyznali i samotní úředníci a nedanili něco, co zdaněno být nemá.

Jsme však zásadně proti jakékoliv pracovní *povinnosti*. Stát má dost prostředků na to, aby studenty motivoval finančně. Nebo jinak, viz kapitolu Pracovní povinnost pro studenty.

Zdroje: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ministryne-financi-udeli-pracujicim-medi-40523>

2 Ministerstvo práce a sociálních věcí

2.1 Program Antivirus

Programy ochrany zaměstnanosti Antivirus A, B a C mají za cíl pomoci firmám ochránit pracovní místa. Stát tak prostřednictvím Úřadu práce ČR kompenzuje firmám vyplacené prostředky na mzdy. Od tohoto opatření si vláda slibuje, že zaměstnavatelé zvládnou současnou situaci a nebudou muset sáhnout k propouštění.

Zaměstnavatelům, jejichž hospodářská činnost byla či je ohrožena v důsledku šíření nákazy, je poskytován příspěvek na plnou či částečnou úhradu náhrad mezd, které zaměstnancům náleží z důvodu překážky na straně zaměstnance (nařízení karantény) nebo na straně zaměstnavatele (překážka – uzavření provozovny z důvodu nařízení vlády uzavřít provoz), bude-li prokázáno, že překážka v práci vznikla v důsledku nákazy COVID-19.

Antivirus A a B uhradí mzdy firmám až do dubna 2021, v rámci Antiviru C mohou firmy do 50 zaměstnanců žádat o snížení odvodů. Náklady MPSV odhaduje na max. 604,8 mil. Kč.

Komentář Liberálního institutu:

Tento projekt je administrativně náročný, což způsobilo, že přes 70 % žadatelů nesprávně vyplnilo dokumenty pro program Antivirus A a B a žádost o proplacení mzdy jim tak byla vrácena. Rovněž fakt, že tento projekt platí náhradu mezd až do konce dubna 2021, kdy již neplatí nouzový stav a fungoval i během léta 2020, tedy více než tři měsíce po skončení mimořádných opatření ukazuje, že stát jen uměle udržuje pracovní místa, která by bez jeho podpory zanikla a velmi pravděpodobně zaniknou po skončení dotování mezd z programu Antivirus.

Daleko transparentnější a administrativně nenáročný je program Antivirus C na snížení odvodů. Je to okamžitá pomoc, která by se ovšem měla rozšířit na všechny firmy.

Stát těmito programy zabetonoval pracovní trh. Avšak krize nepostihla všechna odvětví stejně. Některá měla doslova nulový provoz (např. hotely), jiná měla naopak boom (např. rozvážkový servis). Zabetonováním pracovních míst však bylo znemožněno trhu, aby se přizpůsobil a aby se zaměstnanci z neprosperujících odvětví přemístili do prosperujících. Samozřejmě chápeme, že situace nastala vyšší mocí, a ne nešikovností podnikatelů, ale stát tímto přidělal další neefektivitu. Namísto toho mohl stát nabídnout delší a štedřejší podporu v nezaměstnanosti než doteď nebo bonifikaci firmám, které prosperují a mohou zaměstnat lidi z neprosperujících odvětví. Tato bonifikace mohla nabrat formy jak např. snížení daní pro firmu, tak např. příspěvku k platu nově najatých zaměstnanců (do určité výše).

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/antivirus>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/program-antivirus-a-se-prodlouzi-do-konce-srpna>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/mpsv-zajisti-distribuci-7-5-milionu-rousek-pro-lidi-v-nouzi>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/antivirus-b-prodlouzen-do-konce-roku-vlada-schvalila-pokracovani-ochrany-pracovnich-mist>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/jste-doma-kvuli-zavrenemu-provozu-vypomahat-v-nemocnici-ci-socialnich-sluzbach-muzete-zamestnavatel-o-prispevek-z-antiviru-neprijde>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/program-antivirus-se-prodlouzi-do-konce-rijna>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/rezim-a-programu-antivirus-prodlouzen-do-konce-roku-mpsv-prichazi-s-vylepsenim-ktere-ohrozenym-zamestnancum-a-firmam-jeste-vice-pomuze>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-prodlouzila-program-antivirus-do-konce-dubna-od-ctvrta-budou-muset-lide-na-vybranych-mistech-nosit-respirator-ci-chirurgicke-rouscky--259731/>

2.2 Ošetřovné

Nárok na ošetřovné mají všichni rodiče, kteří nemohli dát dítě do školy či školky. Mezi důvody patří například zdravotní riziko, kdy je dítě náchylné k nemocem, alergické, nebo žije ve společné domácnosti s někým z rizikové skupiny, také nedostatečná kapacita a krátká provozní doba ve školních skupinách.

O ošetřovné bylo možno žádat zpětně od doby trvání mimořádných opatření. Za období do 31. března 2020 bylo poskytnuto ve výši 60 % denního vyměřovacího základu (DVZ), od 1. dubna 2020 ve výši 80 % DVZ. Na ošetřovné měli nárok i lidé pracující na DPP/DPČ a OSVČ.

Komentář Liberálního institutu:

Ačkoliv toto opatření se jeví jako jedno z těch rozumnějších, i zde bychom mohli zopakovat komentář o tom, že stát nejprve zavře školy a školky a potom rozdává kompenzace. Kompenzovat rodiče je ale potřeba i kvůli dřívějším státním regulacím, které v mnoha případech znemožňují práci z domova nebo nějakou formu komunitního hlídání dětí. Dále bychom rádi podotkli, že je nesmyslné chtít po rodičích při žádosti o Ošetřovné potvrzení o tom, že je škola zavřená, když stát zavřel všechny školy. Dále je nešťastné nastavení incentivů, které vedlo k tomu, že mnoho rodičů raději neposlalo své děti pro vysvědčení, protože když šlo dítě do školy, rodič tak ztrácel nárok na zaplacení Ošetřovného na ten den.

Čeští školáci byli na domácí výuce nejdéle ze všech dětí v Evropě. Stát opakovaně selhával při řešení pandemie, nebyl schopen zařídit kvalitní PCR testování ve školách a tak školy raději zavřel. V součtu byly školy zavřené téměř rok (březen 2020 – duben 2021), krátké navrácení školáků do lavic v září 2021 snad ani nestojí za zmínku. A protože stát selhal při řešení koronaviru, kompenzuje rodiče programem Ošetřovné. Efektivnější by bylo zajistit kvalitní PCR testy ve školách a připravit taková opatření, aby děti mohli normálně studovat. Tato roční pauza se totiž velmi neblaze – a draze – projeví velmi brzy. Některé děti rodičů ze slabších socioekonomických vrstev budou muset pravděpodobně opakovat

ročník, a tedy budou generovat vícenáklady ve školství. Během koronaviru totiž nebylo možné dokončit některé učební obory jako například kadeřník či kuchař a číšník. Výše zmíněné se může projevit až za pár let a je možné, že stát vydá v budoucnu více na sociální dávky pro tyto děti a mladistvé, než by jej stálo PCR testování a udržení výuky ve školách.

Zatím neznáme přesné dlouhodobé efekty takto dlouhé absence dětí ve školách, jak na jejich lidský a sociální kapitál, tak na jejich duševní zdraví. Stejně tak zatím nemáme přehled, jak tato mimořádná situace ovlivnila rodiče a další členy domácnosti. Z prvních dojmů se zdá, že rodiče i děti všechno zvládli nadmíru dobře. Na data si však budeme muset počkat.

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/narok-na-osetrovne-prodlouzen-az-do-30-cervna-co-nyni-ceka-rodice-a-pecujici->

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/osetrovne-se-zvysi-na-80-nove-budou-mit-narok-i-dohodari-navrh-ministryne-malacove-prosel-senatem>

<https://www.mpsv.cz/osetrovne>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-osetrovne-pro-osvc-ii-257383/>

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/poslanci-schvalili-krizove-osetrovne-rodice-ho-budou-cerpat-po-celou-dobu-uzavreni-skol-zvysi-se-na-70-procent>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-spusti-osetrovne-pro-osvc-zal-stopad-zadosti-zacne-prijimat-od-21-prosince-258552/>

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ucen-praxe-povolani.A210308_205135_domaci_lsv

https://www.idnes.cz/brno/zpravy/odborne-skoly-ucnove-praxe-zameskane-dovednosti-covid.A201130_583425_brno-zpravy_krut

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/praktickou-vyuku-ucnu-mnohych-oboru-vladni-opatreni-nadale-omezuji/2027819>

2.3 Izolačka

Výpadek příjmů zaměstnanců při karanténě zalepí „izolačka“. Od 1. března 2021 tím má být zajištěno, aby se zaměstnanci v případě karantény nebo onemocnění COVID-19 nemuseli obávat podstatného poklesu svých příjmů.

V případě karantény nebo povinné izolace bude zaměstnavatel vyplácet zaměstnanci nad rámec běžné nemocenské bonus ve výši až 370 Kč za každý kalendářní den. Na příspěvek budou mít nárok i tzv. dohodáři, pokud jsou účastni nemocenského pojištění. Náhrada mzdy a „izolačky“ bude odpovídat 100 % výdělků.

Komentář Liberálního institutu:

Izolačka je typický příklad vytloukání klínu klínem. Stát selhal v ochraně lidí proti koronaviru, stát selhal v trasování, testování, v zásobení ochrannými pomůckami, stát nezvládl očkování. A z výše zmíněných důvodů je mnoho lidí na pokraji bankrotu a tak jdou do práce, i když by měli být v izolaci. Je potřeba si uvědomit, jaké motivace mají lidé, kteří se dopustí tohoto „nezodpovědného“ chování. Jejich chování je možná nezodpovědné vůči společnosti, na druhou stranu může být zodpovědné vůči rodině,

kteřá může být na pokraji chudoby či si nemůže dovolit být týdenní výpadek příjmu pracujícího rodiče. Izolačka je jen náplastí na nezvládnutou pandemii. Náplastí, kterou lepí sociální systém a majitelé firem, kteří v současné situaci mají mnohdy co dělat, aby svou firmu udrželi nad vodou.

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/izolacka-uspela-lide-se-kvuli-propadu-prijmu-uz-neboji-zustavat-doma-v-izolaci-nebo-v-karantene>

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/senat-schvalil-izolacku-pomoc-pri-vypadku-prijmu-kvuli-karantene-prosla>
<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/nova-izolacka-pro-lidi-v-karantene-na-14-dni-100-nahrada-prijmu-navrh-ministryne-malacove-ma-podporu-vlady>

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/vypadek-prijmu-pri-karantene-zalepi-izolacka-pro-mimoradny-prispevek-se-vyslovili-i-poslanci>

2.4 Mimořádná okamžitá pomoc (MOP) COVID-19

Pokud se lidé v důsledku pandemie dostali do finančních potíží, mohou požádat o dávku mimořádné okamžité pomoci (MOP) COVID-19. Tu připravilo ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Úřadem práce.

Komentář Liberálního institutu:

Pokud někdo přišel o příjem, může si zažádat o podporu v nezaměstnanosti. Případně si může žádat o klasické dávky v hmotné nouzi. Není potřeba vymýšlet nové subvence, které navíc místo skutečné pomoci pouze komplikují systém dávek a dotací, což nepomáhá ani potřebným žadatelům a příjemcům, kteří místo pomoci dostanou papírování. Navíc stát kompenzuje propady příjmů mnoha jinými programy jako Ošetřovné, Izolačka, Antivirus atd. Je potřeba si uvědomit, že pomoc ekonomice a podnikatelům znamená pomoci lidem. Tedy politici by měli prioritně řešit pandemii, strategii očkování, testování, trasování atd., aby byla co nejrychleji a nejefektivněji za námi a pokud se to podaří, ekonomika se otevře a lidé budou mít práci. A pak není nutné vymýšlet další covid programy.

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/nemate-dostatek-penez-na-nakup-respiratoru-muzete-pozadat-na-uradu-prace-o-mop-covid-19>

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/mimoradna-okamzita-pomoc-mop-covid-19-pomaha-potrebnyim-i-v-druhe-vlne-a-bude-jeste-dostupnejsi>

2.5 Rouškovné 5000 Kč

Vláda rozhodla o vyplacení mimořádného příspěvku nazývané Rouškovné 5000 korun pro všechny důchodce. Příspěvek byl vyplacen do konce roku.

Komentář Liberálního institutu:

V obecné rovině souhlasíme, že pokud vláda lidem něco nařídí, měla by je kompenzovat za všechny náklady spojené s daným omezením. Tedy měla by všechny (nejen důchodce) kompenzovat za všechny náklady spojené s rouškami, respirátory a testy. Avšak důchodci, jejichž příjem pramení ze státního rozpočtu, byli finančně nejméně dotčenou skupinou, a podpora selektivně pro ně nedává smysl.

Tato dotace stála státní kasu 14,5 miliardy korun, příspěvek 5000 Kč obdrželo 2,89 milionu lidí. V okamžiku, kdy je státní rozpočet velmi napjatý a kdy je jasné, že vláda premiéra Andreje Babiše republiku zadlužila na několik generací dopředu, si ministryně Maláčová toto gesto mohla odpustit. Z hlediska rozpočtové stability je to nezodpovědné, ale rozumíme, že vláda během nezvládnuté pandemie a mnoha zbytečných úmrtí převážně důchodců potřebovala udělat populistický krok, aby si koupila hlasy voličů ve volbách.

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/5000-korun-pro-vsechny-duchodce-podporil-i-senat-prispevek-bude-vyplacen-do-konce-roku>

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/z-rezervy-vlada-uvolnila-15-miliard-na-prispevek-duchodcum/1959257>

3 Ministerstvo průmyslu a obchodu

3.1 Program COVID I, II, III, COVID Praha

Úvěr COVID I je bezúročný úvěr, určen pro malé a střední podniky, pokud u nich došlo k opoždění plnění, pozastavení plnění nebo zrušení plnění z obchodních kontraktů z důvodu opatření k zamezení šíření koronavirové infekce.

- bez úroku a bez poplatků
- výše úvěru 500 tis. až 15 mil. Kč
- až do výše 90 % způsobilých výdajů projektu
- splatnost až 2 roky
- odklad splátek až 12 měsíců
- bez úroku a bez poplatků

Záruka COVID II + COVID PRAHA slouží živnostníkům, malým a středním podnikatelům k provoznímu financování. Je určen pro ty, jejichž ekonomické aktivity jsou omezeny v důsledku výskytu koronavirové infekce a souvisejících preventivních opatření.

- záruka ČMZRB až do výše 80 % jistiny komerčního úvěru
- výše zaručovaného až 15 mil. Kč (úvěr poskytuje některé ze spolupracujících bank)
- finanční příspěvek na úhradu úroků až do výše 1 mil. Kč
- doba ručení až 3 roky

Záruka COVID III, program pro živnostníky a podniky do 500 zaměstnanců, jejichž ekonomické aktivity jsou omezeny v důsledku výskytu koronavirové infekce a souvisejících preventivních opatření. Program Covid III byl prodloužen i pro úvěry v roce 2021.

- až do výše 90 % jistiny zaručovaného úvěru u podniků do 250 zaměstnanců
- až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru u podniků od 250 do 500 zaměstnanců
- maximální výše zaručovaného úvěru nesmí přesáhnout 50 mil. Kč
- doba ručení max. 3 roky

Komentář Liberálního institutu:

V podstatě to znamená, že podporu dostanou také firmy, které by zkrachovaly, i kdyby hospodářství nebylo zasaženo pandemií. Vzhledem ke státním garancím budou banky poskytovat úvěry shovívavěji, protože když společnost zkrachuje, stát bance ztrátu nahradí. Stát tak snímá z bank odpovědnost, aby se chovaly jako řádný hospodář a důsledně prověřovaly komu a za jakých podmínek půjčují své peníze. V praxi dojde k mnoha neefektivitám a bude „zachráněno“ mnoho firem, které zachránit nezaslouží.

Vyplytvá se tak několik desítek miliard korun, které by mohly být použity daleko efektivněji.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/prijemci-podpory-v-programech-covid-i--expanze---covid-a-covid-ii--254872/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zarucni-banka-ma-smlouvy-ke-covid-iii-podepsat-s-bankami-v-patek--254848/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-a-cmzrb-jiz-podporily-prvni-podnikatele-a-vyhlasuji-zarucni-program-covid-ii--253737/>

<https://www.cmzrb.cz/podnikatele/uvery/uver-covid/>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-schvalila-prodlouzeni-programu-cov-39693>

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/parlament-umoznil-prodlouzeni-programu-c-39845>

3.2 COVID – Nájemné

Dotační program COVID – Nájemné je určen je podnikatelům, kteří museli kvůli krizovým mimořádným opatřením dočasně uzavřít provozovny pro maloobchodní činnost a poskytování služeb zákazníkům v těchto provozovnách.

Podmínkou čerpání programu je poskytnutí slevy pronajímatelem alespoň ve výši 30 % nájemného, uhrazení alespoň 50 % nájemného žadatelem. Výše podpory následně činí 50 % nájemného.

„Program COVID – Nájemné je jedním z nejnáročnějších návrhů, kde odhadujeme, že si příspěvek státu na nájemném vyžádá 4 až 5 miliard korun. Platit má, že pokud se pronajímatel a nájemce dohodnou, stát je připraven přidat 50 %,“ říká vicepremiér a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček.

Program Covid – Nájemné byl prodloužen i pro úvěry v roce 2021.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda se rozhodla hradit podnikatelům polovinu nájmu poté, co jim nařídila zavřít obchody a spoustu malých podnikatelů a prodejců, kteří museli zavřít, tak připravila o příjem. Zdá se to jako logické opatření, avšak vláda bude hradit nájemné za období od 13. března až do 30. června, přičemž mimořádná opatření skončila již 17. května. Podporovat podnikatele nájmem po skončení mimořádných opatření je plýtvání zdroji.

Pomoc při placení nájemného je jedním z programů, jehož smysl je jasný. Nelze kompenzovat pouze jednotlivce, pokud firmám vznikají obrovské dluhy na nájemném. Velmi sporný je však postoj ministerstva, že podpoří pouze ty firmy, které si vyjednají 30% snížení nájmu. Do výpočtu náhrad také nejsou zahrnuty další služby, jež pronajímatel firmám účtuje (např. úklidové služby).

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/pomoc-statu-s-najemnym-dotacni-program-mpo-ceka-evropska-notifikace--254704/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-odklad-najemneho-pro-podnikatele--253792/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/program-covid-najemne-spusten--mpo-zacalo-prijimat-zadosti-od-podnikatelu--255426/>
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/covid-19-najemne--255305/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/konci-lhuta-pro-podavani-zadosti-v-programu-covid---najemne--257086/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-zverejnuje-druhou-vyzvu-k-programu-covid---najemne--zadosti-mohou-podnikatele-podavat-od-pristiho-tydne--257381/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/2--vyzva-z-programu-covid- -najemne--stat-pomuze-podnikatelum-s-najemnym--dotace-uz-nebude-podminena-slevou-pronajimatele--257310/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-prijima-zadosti-do-treti-vyzvy-programu-covid- -najemne--259441/>

3.3 Ošetřovné pro OSVČ

Na ošetřovné mají nárok i OSVČ, která na základě mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví proti šíření COVID-19 nemohou vykonávat svoji podnikatelskou činnost z důvodu péče o děti, které navštěvují školu nebo jiné dětské zařízení, které byly uzavřeny na základě usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření v souvislosti s šířením infekce COVID-19 nebo v návaznosti na ně a jsou mladší 13 let, nebo OSVČ, která nemůže vykonávat svoji podnikatelskou činnost z důvodu péče o osoby, které jsou závislá/závislé na pomoci jiné osoby. Výše dotace je 500 Kč na den. Tento program byl prodloužen na celou dobu uzávěry škol.

Komentář Liberálního institutu:

Viz komentář k Ošetřovnému.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/jak-urychlit-vyrizovani- osetrovneho -osvc---254124/>
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/osetrovne-pro-osvc---vyzva-i--253750/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-pro-osvc-znovu-spusti- osetrovne ---257680/>

3.4 Dotační program Technologie COVID-19

Ministerstvo průmyslu a obchodu vypsalo program Technologie COVID-19. Podnikatelé mohou žádat o podporu od 250 tisíc do 20 milionů korun, a to především na nákup strojů a zařízení pro zahájení výroby zdravotnických prostředků a pomůcek osobní ochrany, nebo na likvidaci infekčního odpadu. V programu je nyní 300 milionů korun, MPO je připraveno peníze navýšit.

Komentář Liberálního institutu:

Je překvapivé, že firmy potřebují dotace na technologie spojené s Covid-19. Tyto technologie, ať už se jedná o výrobu zdravotních pomůcek, dezinfekce či IT systémy pro chytroú karanténu, zaznamenaly rekordní poptávku. Vzhledem k tomu, že se celý svět obává dalších vln koronaviru a že na celém světě se již natrvalo zpřísnují hygienická a bezpečnostní opatření, lze očekávat, že poptávka bude stabilně vysoká. Není tedy jasné, proč je potřeba dotovat výrobu zboží, po kterém je a bude vysoká poptávka. Daleko lepší formou podpory by bylo zjednodušení administrativy a zrychlení vydávání povolení, aby nové produkty mohly rychleji vstupovat na trh.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/o-technologie-covid-19-je-velky-zajem--mpo-je-pripraveno-penize-navysit--254392/>

3.5 COVID – SPORT

Programy COVID – Sport, COVID – Sport II a COVID – Sport III Lyžařská střediska mají pomoci podnikatelům v oblasti sportu, kteří museli omezit podnikání v souvislosti s koronavirem.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda nařídila zavřít sportoviště a výrazně tak omezila možnosti pohybu (a *de facto* přispěla k rozvoji obezity tím, že znemožnila lidem udržovat se fit). A protože vláda neumožnila provozovatelům fitness center a jiných sportovišť podnikat, vypsal programy na kompenzace. I v tomto případě vláda vytlouká klín klínem a sportoviště jsou zavřena jen z toho důvodu, že politici nezvládli udržet pandemii na uzdě. Nebylo by potřeba zavírat sportoviště, kdyby se pandemie nerozjela. Nebylo by potřeba sportoviště kompenzovat, kdyby byla navržena strategie jak sportoviště udržet otevřená a přitom a dodržovat hygienická opatření – například vstup pouze s negativním antigenním testem. Strategie vlády všechno zavřít, a pak všechno kompenzovat je likvidační pro zdraví veřejných financí a pro rozpočtovou stabilitu země. Daleko efektivnější formou pomoci by bylo snížení odvodů za zaměstnance a daňové prázdniny pro následující deje tomu dvě sezóny, aby se podniky zvládly revitalizovat.

Mezi české kuriozity můžeme zařadit i moment, když Karel Havlíček 3. května 2021 na tiskové konferenci oznámil otevření ski-areálů od 10. května 2021. Mimochodem, zavírat lyžařské areály, kde lidé pobývají na čerstvém vzduchu a kdy se během lyžování přirozeně dodržují rozestupy, je zjevně kontraproduktivní z hlediska veřejného zdraví.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/1--vyzva-z-programu-covid-sport-ii-zverejnena->

[-zadosti-budou-moct-podnikatele-podavat-od-pristiho-tydne--257702/](#)
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-program-covid- -sport-2--257321/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-podporu-pro-uzavrena-lyzarska-strediska--258863/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/provozovatele-skiarealu-mohou-zadat-opomoc-z-programu-covid--sport-iii-lyzarska-strediska--259581/>
<https://agenturasport.cz/dotace/covid-sport/>
<https://www.mpo.cz/sport>

3.6 COVID – Gastro

Program COVID – GASTRO má pomoc stravovacím zařízením a to za dobu, kdy byla z důvodu nařízení vlády zavřena.

Komentář Liberálního institutu:

I v tomto případě vláda vytlouká klín klínem. Nezvládne pandemii, tak restaurace, kavárny, cukrárny a další provozy zavře, a pak je kompenzuje. Efektivnější forma pomoci by byly daňové prázdniny, aby se podniky zvládly ozdravit.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/stravovaci-zarizeni-dostanou-2-5-miliardovou-pomoc-z-noveho-programu-covid---gastro--258502/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-do-programu-covid-gastro---uzavrene-provozovny-se-zacnou-prijimat-od-pondeli--mpo-predstavilo-i-specialni-kalkulacku--258942/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-novy-program-pro-vsechny-uzavrene-provozovny--258744/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-do-programu-covid- -gastro- -uzavrene-provozovny-je-mozne-podavat-az-do-15--brezna--259768/>

3.7 COVID Záruka CK

Tento program má za cíl zmírnit dopady pandemie koronaviru na cestovní ruch. Podpora bude poskytována formou bankovních záruk vystavených ČMZRB, které cestovní kanceláře místo vlastních financí využijí pro povinnou spoluúčasť na povinném pojištění ochrany proti úpadku. Záruční schémata, s kterými nový program počítá, pomohou zejména malým a středním cestovním kancelářím splnit zákonnou povinnost pojištění ochrany proti úpadku. Podpora se bude poskytovat jeden kalendářní rok, tedy za „pojistné období“, které bylo zahájeno mezi 1. říjnem 2020 a 31. prosincem 2021. Žádosti o podporu budou přijímat pobočky Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB).

Komentář Liberálního institutu:

Cestovní kanceláře mohou čerpat pomoc z programu Antivirus, mohou žádat o proplácení nájemného v programu Covid – Nájemné a tak nevidíme důvod v tom, proč by měly dostávat další speciální podporu od ČMZRB. Cestovní ruch byl v roce 2020 velmi zasažen a pravděpodobně bude trvat ještě pár let, než se vrátí na úroveň před pandemií. Je smutné, avšak zřejmě nevyhnutelné některé CK nepřežijí. Uvolní se tím, aby se

uvolnila pracovní síla pro jiné společnosti, kterým se během pandemie daří více než před pandemií.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-podporu-cestovnim-kancelarim--pomuze-jim-s-pojistenim-pro-pripad-upadku--258981/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-podpori-cestovni-kancelare--pomuze-jim-s-pojistenim-pro-pripad-upadku--259733/>

3.8 COVID – Veletrhy/Kongresy

Podnikatelé ve veletržním, kongresovém a eventovém odvětví mohou žádat o podporu v souvislosti s pandemií koronaviru.

„Podnikatelům ve veletržním, kongresovém a eventovém průmyslu a na ně sektorově navázaným podnikatelským subjektům budeme kompenzovat až 60 % nepokrytých nákladů (ztráty). V programu máme připraveno 600 milionů korun,“ říká k programu ministr Karel Havlíček.

Komentář Liberálního institutu:

Viz předchozí oddíl o cestovních kancelářích.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/organizatorum-veletrhu-a-kongresu-pomuze-novy-program--259492/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-zacne-prijimat-zadosti-do-programu-covid- -veletrhy-kongresy-6--dubna--260303/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/program-covid- -veletrhy-kongresy-podnikatele-vitaji--260535/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zacal-prijem-zadosti-v-programu-covid- -veletrhy-kongresy--260512/>

3.9 COVID – 2021

COVID – 2021 je plošný kompenzační program který vyplatí firmám podporu ve výši 500 Kč na den za zaměstnance v pracovním poměru po dobu, kdy byl provoz firem kvůli koronaviru omezen.

Komentář Liberálního institutu:

Stát nejprve nezvládl pandemii a tak zavřel vše, co zavřít šlo, a neumožnil podnikatelům podnikat. Na jednu stranu souhlasíme s tím, že pokud stát znemožní provozování podnikání, musí to kompenzovat. Na druhou stranu je potřeba říci, že státní kasa není bezedná a že v současné době je spíše překompenzováno. Tedy, slovy ministra Hamáčka: „Existuje asi milion covid programů a nikdo se v tom už nevyzná.“

Jako efektivní kompenzaci namísto vypisování dalších covid programů navrhuje daňové prázdniny, daňové vratky a snížení odvodů na zaměstnance. Tato pomoc by byla okamžitá, efektivní a nebylo by zapotřebí vyplňovat žádosti, formuláře a tím by se ušetřila

byrokracie. Dalo by se argumentovat, že stát má kompenzovat podnikům, které svými opatřeními zavřel, všechny náklady. Je však evidentní, že stát nemá peníze ani ochotu takovému pravidlu dostát. Musí se tedy hledat realistické řešení, byť je samozřejmě pro spoustu lidí velmi nepříjemné.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/nova-podoba-kompenciaci-k-programu-na-nepokryte-naklady-vlada-schvalila-take-program-covid---2021-s-podporou-500-kc-za-den-a-zamestnance--259983/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-do-programu-covid---2021-bude-mpo-prijimat-od-12--dubna--260378/>

3.10 COVID – Nepokryté náklady

Program COVID – Nepokryté náklady má pomoci podnikatelům, kteří se kvůli pandemii koronaviru nachází ve ztrátě s uhrazením části nepokrytých fixních nákladů. Jedná se o plošně zaměřený program pro firmy bez ohledu na konkrétní sektor, formu vlastnictví či počet zaměstnanců.

Komentář Liberálního institutu:

Podnikatelé, kteří byli nejvíce omezení vládními nařízeními, museli na situaci velmi rychle reagovat, chtěli-li přežít. Mnoho z nich změnilo business model, zaměřilo se na jiné zákazníky, začalo poskytovat nové služby a co je nejdůležitější, museli omezit nejen variabilní, ale také fixní náklady. A tak by to mělo být, je to odpovědnost podnikatelů přizpůsobovat se situaci na trhu. Stát nemůže donekonečna kompenzovat podnikatele, protože stát nemá žádné vlastní peníze. Má jen to, co vybral na daních (i od podnikatelů). S fixními náklady již pomáhají jiné programy, například Covid nájemné či Antivirus. A proto nám nepřijde vhodné přidávat další kompenzační program.

Vládě doporučujeme, aby zasaženým podnikům udělila daňové prázdniny, poskytla jim daňové vratky a na určité období jim snížila či rovnou zrušila odvody. Tato forma pomoci by byla daleko efektivnější než další covid program, pokud nemají výrazně omezený provoz.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/novy-kompencacni-program-v-kontextu-s-koronavirem-pomuze-podnikum-ve-ztrate---259981/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-do-programu-covid- -nepokryte-naklady-bude-mpo-prijimat-od-19--dubna--260510/>

4 Ministerstvo zdravotnictví

4.1 Zákaz vývozu respirátorů

Země Evropské unie nejprve zakázaly vyvážet zdravotnické pomůcky do jiných členských států a následně tento zákaz společně zrušily. Vývoz respirátorů a roušek zakázalo i Česko 5. 3. 2020, na videokonferenci konané 26. 3. 2020 se premiéři a prezidenti zemí unie rozhodli zákaz v následujících dnech zrušit.

Komentář Liberálního institutu:

Během koronavirové krize se členské státy EU začaly starat především o své vnitřní záležitosti a je tedy otázkou, nakolik je Evropská unie efektivní v řešení krizí a nakolik je jako spolek soudržná. Zákaz vývozu byl neefektivní a zdravotnický materiál se včas nedostal tam, kam měl. Zatímco situace u nás byla ještě relativně klidná, v Itálii pandemie vrcholila a došlo například k absurdní situaci, kdy byly zabaveny a znárodněny respirátory Červeného kříže, které mířily do nemocnice v Itálii. Česko si tak akorát utrhlo mezinárodní ostudu.

Zdroje: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66741760-cesko-zrusi-zakaz-vyvozu-rousek-a-respiratoru-neco-takoveho-v-eu-nema-smysl-shodli-se-lidri-clenskych-zemi>
<https://www.celnisprava.cz/cz/aktuality/Stranky/zakaz-vyvozu-osobnich-ochrannych-prostredku-tridy-ffp3.aspx>

4.2 Zákaz prodeje respirátorů FFP3

Ministerstvo zdravotnictví zakázalo prodeje respirátorů nejvyšší třídy FFP3 ode dne 6. 3. 2020 jiným odběratelům než státu a jeho organizačním složkám. Tento zákaz trval měsíc, až do 7. 4. 2020.

Komentář Liberálního institutu:

Jako problém vnímáme to, že namísto toho, aby stát řešil dostatečnou nabídku respirátorů, tak se svým zákazem snažil omezit poptávku. Respirátory FFP3 mohly být prodávány jen vybraným institucím státu, a tím pádem byli o možnost koupě ochuzeni lidé, kteří mají slabou imunitu, respirační onemocnění či jejich zdravotním stav vyžaduje ochranu tímto respirátorem. V důsledku tohoto omezení se tak respirátory například nedostaly do domovů důchodců a seniorům, kteří mají respirační obtíže a respirátory nejvíce potřebovali.

Dalším problémem bylo také to, že nemocnice jsou zřizovány kraji, a nikoli státem a nastal problém v distribuci respirátorů, které se tak nedostaly včas do nemocnic. Zato

však mezi organizační složky státu patří puncovní úřad nebo energetická inspekce, jimž se respirátory prodávat směly.

Stát se snažil centralizovat rozhodování a v časovém presu a chaosu omezil spoustu skupin obyvatel, kteří tyto pomůcky potřebovali nejvíce.

Zdroje:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/respiratory-ffp3-prodej-zakaz-zrusen-ministerstvo-zdravotnictvi-vyroba-dodavka-stat-ochrany-prostred.A200407_112253_domaci_pmk

<https://archiv.ihned.cz/c1-66729940-lekarum-chybi-masky-vlada-planuje-nakupy-ridit>

<https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/lide-si-opet-mohou-kupovat-respiratory-ffp3-40319685>

<https://mobile.twitter.com/Endijka/status/1238430205192146948>

4.3 Regulace cen testů na koronavirus

Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch rozhodl o regulaci cen testů na koronavirus. Nově může test stát maximálně 1674 korun, plus 82 korun za výkon. Cenu reguloval z toho důvodu, že pro takzvané pendlery, tedy Čechy dojíždějící za prací do zahraničí, byly povinné.

Komentář Liberálního institutu:

Stát nejprve učinil povinnost pendlerům podstupovat pravidelně testy při návratu z práce, následně zjistil, že toto opatření je pro pendlery ekonomicky likvidační a tak cenu testů zastropoval. Je to klasický příklad toho, že kvůli určité skupině obyvatel stát nastaví regulaci a služba či zboží se následně stane nedostupnou pro všechny.

Jak si ministr zdravotnictví následně vyzkoušel v praxi, zastropování ceny na nižší hodnotu než je tržní, vede pouze k nedostatku daného zboží či služby. Mnoho zařízení, která prováděla testy na koronavirus, v zápětí oznámilo, že za cenu stanovenou regulací nemohou testy dělat, protože jejich náklady na test jsou vyšší než stanovená cena testu. V důsledku toho přestala zdravotnická zařízení testy na koronavirus provádět.

Tato regulace pouze znemožnila hladké testování lidí, kteří se chtěli či museli nechat otestovat a byli ochotni zaplatit cenu, kterou nemocnice či laboratoře požadovali.

Problém by byl vyřešen, kdyby si stát ujasnil priority – na testování měl od začátku poskytnout daleko více prostředků a náklady měl přenést na sebe, ne na pendlery nebo zdravotnická zařízení.

Zdroj:

<https://ct24.ceskateliveze.cz/specialy/koronavirus/3098321-spory-o-cenu-testu-na-koronavirus-statni-regulaci-nedodruzi-v-plzni-ci>

4.4 Kompenzační úhradová vyhláška

Ministerstvo zdravotnictví připravilo zákon o kompenzacích osobám poskytujícím hrazené zdravotní služby zohledňujících dopady epidemie onemocnění covid-19 v roce 2020. Díky tomuto zákonu může ministerstvo vydat kompenzační vyhlášku, která zohlední dopady covid-19 na poskytovatele zdravotní péče a navýší úhrady o 5 miliard korun oproti současnému rozpočtu.

Komentář Liberálního institutu:

Stát navýší nemocnicím a dalším poskytovatelům zdravotní péče úhrady o 5 miliard korun. Vzhledem ke zvýšeným výdajům na hygienická opatření se to jeví jako logický krok a Liberální institut souhlasí s finanční pomocí nemocnicím. Na druhou stranu nemocnice v krizovém období utlumily velkou část svých ostatních aktivit. Neušetřilo se tedy zde? Jestli nakonec nebude problém v neflexibilitě současného systému poskytování péče, tabulek a hromádek peněz, které nelze využít jinde? Dále toto opatření jasně ukazuje, že centrální plánování dodávek zdravotnického materiálu nefunguje, nemocnice a zdravotní služby zoufale čekaly na dodávky centrálních nákupů. Každá nemocnice by byla efektivnější, když by si nedostatek vyřešila po svém – například od českých dodavatelů.

Zdroje:

https://www.mzcr.cz/dokumenty/vlada-schvalila-zakonktery-umozni-vydat-kompenzacni-uhradovou-vyhlasiku-19236_1.html

4.5 Pracovní povinnost pro studenty

Vláda během pandemie vyhlásila třikrát pracovní povinnost pro studenty.

Na jaře 2020 trvala od poloviny března zhruba dva měsíce, druhá pracovní povinnost trvala od října do poloviny prosince téhož roku a třetí začala v březnu 2021 a skončila studentům také přibližně po dvou měsících.

Pracovní povinnost se vztahovala na všechny žáky a studenty lékařských fakult a zdravotnických škol, kteří dovršili 18 let.

Komentář Liberálního institutu:

Stát nejprve nezvládl pandemii, a tak jako jedno z řešení zvolil nařídit pracovní povinnost studentům. Příkazovat někomu pracovat je v protikladu ke svobodě jednotlivce, je to totalitní praktika, a proto s tím zásadně nesouhlasíme. Studenti nejsou nevolníci a nelze jim něco nařizovat. Jsou to svobodní lidé, kteří mají právo volby a měli by se rozhodnout, zda v nemocnicích či zdravotnických zařízeních pracovat chtějí, či nikoli.

Pokud stát potřeboval personálně posílit nemocnice, měl studenty pozitivně finančně motivovat, například výhodnou mzdou či finančními bonusy při odsloužení určitých

hodin. Bonusy mohly být také například zahraniční stáže, stipendia na univerzity v zahraničí či zajímavé stáže v lékařských ústavech a institucích v České republice, kam by jinak studenti měli ztížený přístup. Stát má mnoho možností, jak studenty pozitivně motivovat k práci během pandemie, a vybral si tu nejhorší možnou variantu nařízení pracovní povinnosti.

Zdroje:

<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-ulozila-pracovni-povinnost-zakum-a-studentum-zdravotnickych-skol--testovani-bude-povinne-i-pro-zamestnance-ve-verejnem-sektoru-187124/>

<https://covid.gov.cz/situace/skolstvi/pracovni-povinnost-studentu>

<https://covid.gov.cz/opatreni/skolstvi/narizeni-pracovni-povinnosti-studentum>

5 Ministerstvo kultury

5.1 COVID – Kultura

Vláda schválila dotační program COVID-KULTURA, který připravilo ministerstvo průmyslu a obchodu a ministerstvo kultury. Pomůže podnikatelům v kulturním a kreativním průmyslu. O dotaci budou moci požádat pořadatelé kulturních akcí, kteří museli kvůli epidemii koronaviru zrušit či přesunout naplánované akce. Určena je i pro technické firmy a podnikatelské subjekty, které kulturní akce pro veřejnost zajišťují, či umělce a umělecké agentury, které je zastupují.

„Je to už předjednaný program, jehož záměr byl schválen už na konci června, čekali jsme na to, až bude schválen definitivně státní rozpočet. Žádat budou moci například hudební kluby, nedotovaná divadla, organizátoři festivalů a dalších kulturních akcí, kteří nečerpají jiné dotace,“ říká vicepremiér a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček.

Komentář Liberálního institutu:

Jako efektivnější pomoc bychom viděli omezený provoz s dodržováním rozestupů tam, kde je to možné (události vně budov), daňové úlevy, zrušení odvodů za zaměstnance a další snížení DPH na vstupenky, aby kultura byla v následujícím období levnější a snížená cena tak přilákala více zákazníků. To by byla okamžitá a férová pomoc všem subjektům ekonomiky podnikajícím v kultuře.

Zdroje:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/podnikatelum-v-kulture-pomuze-novy-dotacni-program--pripraveno-je-900-milionu-korun--255864/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/spusti-se-podavani-zadosti-v-programu-covid---kultura-ii--257479/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zverejnujeme-vyzvu-k-programu-covid- -kultura--zadat-o-podporu-bude-mozne-od-18--srpna-2020--256174/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-v-1--vyzve-v-programu-covid-kultura-je-mozne-podavat-do-30--zari--256909/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/podavani-zadosti-o-podporu-z-programu-covid- -kultura-spusteno---256320/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zadosti-z-programu-covid-kultura-je-mozne-podavat-do-18--zari--256730/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/spusti-se-2--vyzva-z-programu-covid---kultura--257320/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/na-podporu-kultury-pujde-dalsi-1-miliarda-korun-pocita-se-take-s-3--vyzvou-z-programu-covid- -kultura---258512/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/zacina-vyplata-pomoci-zivemu-umeni--program-covid- -kultura-2-ma-totiz-notifikaci-evropske-komise---258122/>
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vyhlasuje-se-3--vyzva-programu-covid---kultura-pro-osvc--259454/>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/firmy-podnikajici-v-zivem-umeni-mohou-zadat-o-dotace-v-nove-vyhlasene-vyzve-33-z-programu-covid-kultura-4-cs4187.html>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyzva-c-33-z-programucovid-kultura-4-cs4186.html>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyhlasuje-se-3-vyzva-programu-covid-kultura-pro-osvc-4-cs4137.html>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/2-vyzva-programu-covid-kultura-prodlouzena-4-cs4054.html>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/spusti-se-2-vyzva-z-programu-covid-kultura-4-cs4009.html>
<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/zadosti-v-1-vyzve-v-programu-covid-kultura-je-mozne-podavat-do-30-zari-4-cs3962.html>

6 Ministerstvo pro místní rozvoj

6.1 COVID – Lázně

Vláda schválila dotaci na pobyty v Česku. Program COVID – Lázně je zaměřen na tuzemská lázeňská zařízení. Lidé mohou získat slevový voucher na šest nocí, a také pět procedur v případě rezervací lázní. Dotace platí na pobyty v termínu od 1. 7. do 31. 12. 2020 ve vybraných zařízeních a lze získat 4 000 Kč na pobyt. Určená částka pro COVID – Lázně je 1 mld. Kč, za tuto částku bude možné vystavit max. 250 000 voucherů. Pokud by byl zájem větší, bude vláda jednat o zvýšení podpory.

„Více jak [sic] 95 % ubytovacích zařízení muselo být vzhledem k pandemii koronaviru po dobu 2,5 měsíců uzavřeno a propad cestovního ruchu bude mít poměrně rozsáhlé ekonomické následky. Přišli jsme tak s dotací, která podpoří toto odvětví cestovního ruchu. Věřím, že tím našim podnikatelům pomůžeme,“ říká ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Komentář Liberálního institutu:

Program Covid – Lázně je zaměřen na podporu lázeňství, které utrpělo ztráty kvůli vládním nařízením na uzavření a dále trpí a ještě nějakou dobu bude trpět díky odlivu zahraničních klientů. Cestovní ruch se tuto sezónu velmi proměnil a je pravděpodobné, že se do své dřívější podoby v následujících letech nevrátí. A to z obavy Čechů před cestou do zahraničí, a dále z obavy zahraničních klientů před cestou do České republiky. Ztrátu zahraniční klientely budou lázně kompenzovat tuzemskou poptávkou. Češi již upřednostňují dovolenou v Česku před dovolenou v zahraničí. Domníváme se, že přeorientováním ze zahraničních zákazníků na české budou lázně dostatečně kompenzované a není třeba povzbuzovat poptávku dotacemi. Dále jako efektivnější pomoci vidíme ve snížení standardní sazby DPH a zrušení místních „lázeňských“ poplatků. Ubytovací a rekreační služby by tak mohli snížit svou cenu, a stát se tak dostupnějšími celé řadě zákazníků.

Snížení DPH je administrativně nenáročná, efektivní, férová a okamžitá pomoc bez byrokracie.

Zdroje:

<https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/dostalova-lide-si-stahli-uz-100-tisic-lazenskych>

<https://www.kudyznudy.cz/dolazni>

<https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/vlada-schvalila-vouchery-do-lazni-program-covid>

6.2 COVID – Ubytování

Vláda schválila dotaci na pobyty v Česku. Program COVID – Ubytování je zaměřen na tuzemská ubytovací zařízení. Stát přispěje částkou 100 až 330 Kč na pokoj a noc za období, kdy musela být uzavřena.

Komentář Liberálního institutu:

Viz komentář k programu Covid – Lázně. Alternativa se snížením DPH je samozřejmě funkční jen pro období, kdy nejsou zařízení uzavřena.

Zdroje:

<https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/covid-%E2%80%93-ubytovani-ma-zelenou-stat-prispeje-ubytov>

6.3 Lex Voucher

Senát ČR schválil návrh zákona, který stanoví, že v případě zrušení zájezdu do zahraničí s termínem zahájení od 20. 2. 2020 do 31. 8. 2020 z důvodu pandemie má cestovní kancelář možnost vydat klientovi poukaz na zájezd. Tento poukaz mohou odmítnout některé rizikové skupiny obyvatel. Klient tak o svůj zájezd nepřijde, může si vybrat náhradní termín. Pokud se klienti rozhodnou voucher do 31. 8. 2021 nevyčerpat, cestovní kancelář jim bude povinna veškeré uhrazené platby za zájezd vrátit do 14 dní. Klienti se tedy nemusejí obávat, že o své peníze přijdou.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda chce tímto zákonem chránit cestovní kanceláře před krachem, ale bere si jejich zákazníky téměř jako rukojmí. Zákazníci, kteří měli zaplacený zájezd do destinací, které jsou stále na červeném cestovním semaforu a kam se letos již zřejmě nebude možné na letní dovolenou 2020 dostat (vzhledem k sezónnosti v destinacích), mohou dostat náhradní dovolenou až další rok. Tito klienti tak poskytnou cestovním kancelářím bezúročnou půjčku a jejich prostředky za uhrazenou dovolenou nejsou chráněni proti inflaci.

Vzhledem k tomu, že se trh *all-inclusive* cestovních balíčků zřejmě na několik následujících sezón promění, je neadekvátní, aby touto půjčkou od zákazníků byly cestovní kanceláře dotovány. Tímto se jen uměle udržují při životě cestovní kanceláře, které v následujících sezonách díky snížené poptávce zkrachují.

Zdroje:

<https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/klara-dostalova-prosadila-v-senatu-zakon.-ktery-do>
<https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/zivotni-situace-podle-lex-voucher>

6.4 COVID – Cestovní kanceláře

Dotace je určena k podpoře cestovních kanceláří zasažených důsledky opatření vlády. „Podpora je zaměřena na posílení likvidity, zachování provozu těchto zařízení a udržení nabídky stávajících služeb a pracovních míst. Podpora bude mít pozitivní vliv na rozvoj odvětví,“ uvádí ministerstvo na stránkách k dotaci.

Dotace činí nejvýše 2,5 % z plánovaných tržeb z prodeje zájezdů a z prodeje spojených cestovních služeb na rok 2020.

Dotace slouží na provoz a/nebo úhradu nároků zákazníků za zájezdy s termínem zahájení v období od 20. 2. 2020 do 10. 10. 2020, které byly zrušeny z důvodu pandemie koronaviru.

Komentář Liberálního institutu:

Cestovní kanceláře mají zákonnou povinnost být pojištěné proti krachu tak, aby se daly nahradit závazky klientů. Tedy, ty kanceláře, které mají dobrý management, uhradí svým klientům neuskutečnenou dovolenou, byť i se zpožděním, viz Lex Voucher. A ty kanceláře, které pandemii nepřežijí, rovněž přes pojistné plnění uhradí svým klientům neuskutečnený zájezd. Tedy není nutné toto kompenzovat formou dotací z peněz daňových poplatníků.

Mimoto, cestovní kanceláře mohou požádat o kompenzace z jiných programů, Antivirus, nájemné, mohou čerpat úvěr se státní garancí a tak kompenzace jejich tržeb nedává žádný smysl.

Zdroje:

<https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/covid-podpora-cestovniho-ruchu/covid-cestovni-kancelare>
<https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/covid-podpora-cestovniho-ruchu/covid-%e2%80%93-cestovni-kancelare-ii>

6.5 COVID – Cestovní agentury

Tento program vyplatí dotace ve výši 500 Kč na pokrytí ztrát cestovních agentur za zrušený zájezd či lázeňský pobyt. Dotace bude počítána za zájezdy s termínem zahájení v období od 20. 2. 2020 do 10. 10. 2020, které byly zrušeny z důvodu pandemie koronaviru.

Program také vyplatí dotace ve výši paušálu podle příjmů (výnosů), které agentura dosahovala v roce 2019 za předpokladu, že zaznamenala více než 50% propad a že jde o agenturu, jejíž hlavní činností je příjezdový cestovní ruch.

Komentář Liberálního institutu:

Nerozumíme, proč se zde myslí jen na příjezdové agentury, tedy na ty, které se starají o zahraniční turisty v ČR a nejsou zahrnuty také ty agentury, které prodávají zájezdy cestovních kanceláří do zahraničí. Těm vznikly v důsledku pandemie rovněž vysoké ztráty.

Odhlédneme-li od nelogičnosti podpory jen jedné strany odvětví, tak je vůbec nelogické podporovat agentury výše zmíněnými kompenzacemi. Agentury mohou žádat o podporu z programů nájemné a antivirus a subvencovat je dalšími dotacemi je vůči daňovým poplatníkům nemorální. Navíc, cestovní ruch, který po několik let vzkvétal, bude pravděpodobně několik dalších let v útlumu a tak je pro trh žádoucí, aby část cestovních kanceláří zkrachovala a trh se pročistil. Není možné všechny cestovní agentury uměle vydržovat na dotacích několik let.

Zdroje: <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/covid-podpora-cestovniho-ruchu/covid-%e2%80%93-cestovni-agentury>

6.6 COVID – Průvodci v cestovním ruchu

Ministerstvo místního rozvoje vypsalo podporu pro průvodce v cestovním ruchu. Podpora je zaměřena na posílení likvidity, zachování provozu a udržení nabídky stávajících služeb a pracovních míst. „Podpora bude mít pozitivní vliv na rozvoj odvětví a případně i na rozvoj profesních dovedností průvodců tak, aby v případě potřeby mohli získat uplatnění i v jiných oborech, které nejsou závislé na příjezdovém cestovním ruchu,“ píše se na stránkách pro podání žádosti.

Komentář Liberálního institutu:

Příjezdový cestovní ruch bude ještě několik sezón v útlumu a tak se domníváme, že by si průvodci měli najít jiné místo a nikoli pobírat mimořádné dotace. Pokud průvodci přišli o práci, protože do České republiky nejezdí cizinci, mohou si zajít na úřad pro podporu v nezaměstnanosti a mezitím si najít jinou práci. Díky své jazykové vybavenosti by s tím neměli mít problém. Je absurdní, aby stát mimo klasické sociální podpory rovněž subvencoval profesi průvodců. Průvodci mohou být bez práce několik sezón a stát si nemůže dovolit jim platit za defacto nic nedělání. Argument, že podpora bude mít pozitivní vliv na cokoliv je absurdní. Podpora bude mít vliv tak maximálně na to, že se prohloubí státní deficit a lidé pobírající podporu ztratí pracovní návyky.

Zdroje: <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/covid-podpora-cestovniho-ruchu/covid-%e2%80%93-pruvodci-v-cestovnim-ruchu>

7 Ministerstvo dopravy

7.1 COVID BUS

Ministerstvo dopravy spustilo program na podporu podnikatelů v nepravidelné autobusové dopravě COVID BUS. Podpora je určena na kompenzaci propadu tržeb v důsledku epidemie covid-19 v období nouzového stavu. Jedna miliarda korun má pomoci podnikatelům v zájezdové dopravě.

„Zájezdoví dopravci byli tvrdě zasaženi nezbytnými protikoronavirovými opatřeními. Rušily se školy v přírodě, školní výlety, firemní akce, zájezdy, objem těchto objednávek se v období jara limitně blíží nule a dosud se trend vývoje nelepší. Ministerstvo dopravy proto prostřednictvím programu COVID-BUS podpoří podnikatele v nepravidelné autobusové dopravě s cílem umožnit překlenout krizi trhu, případně ukončit podnikání bez extrémně negativních dopadů na trhu a osobní život podnikatelů,“ říká ministr dopravy Karel Havlíček.

V tiskové zprávě ministerstva se dále uvádí: *„Autobusy jsou pořízovány zejména na leasing. Jedná se navíc o sektor s velmi nízkou marží. Kombinace těchto faktorů vede ke skutečnosti, že uvěřování podnikatelů v nepravidelné autobusové dopravě je extrémně složité, mnohdy vázané na osobní majetek podnikatelů.“*

Komentář Liberálního institutu:

Rádi bychom panu dvojministrovi Havlíčkovi sdělili, že podnikání se většinou váže na osobní majetek podnikatelů, a to všech podnikatelů, nejen těch v dopravě.

Rozumíme však, že tito podnikatelé podnikající v dopravě v důsledku lockdownu najednou přišli o zakázky a jako účinnější řešení bychom jim navrhli daňové prázdniny a dočasné zastavení plateb odvodů. Není možné je kompenzovat za celou dobu pandemie, neboť zavření škol stejně jako pandemie trvá více než rok a tito podnikatelé tak rok nepracují. Není v možnostech státního rozpočtu kompenzovat odvětví, která jsou rok nebo i déle neproduktivní.

Zdroje:

<https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Program-COVID-BUS-skoncil-Dopravci-posl?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>

<https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Ministerstvo-dopravy-spustilo-program-COVID-BUS.-z?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>

<https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Zajezdovi-dopravci-dostanou-podporu.-na-program-CO?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>

8 Ministerstvo zemědělství

8.1 Agricovid

Ministerstvo zemědělství připravilo program Agricovid pro potravináře, kteří mají ztráty kvůli pandemii COVID-19. Vláda k tomuto účelu schválila výdaje až 3 miliardy korun.

„Chceme dotací Agricovid podpořit naše potravináře, jejichž ztráty jsou kvůli nákaze Covid-19 značné. Očekávaný propad celého sektoru je přibližně 6 miliard korun měsíčně. Nejvíce zasažen je masný průmysl, mlékárenství, pekárny, vinařství, ovocnářství a bramborářství. Budeme se snažit podporu vyplácet co nejdříve,“ řekl ministr zemědělství Miroslav Toman.

„Odškodné v rámci programu Agricovid potravinářství mohou získat výrobci potravin nebo zemědělství podnikatelé, kteří produkují potraviny určené pro provozovatele stravovacích služeb. Omezení provozu restaurací i školních jídelen kvůli pandemii se dotklo všech oborů potravinářství. Například masnému průmyslu klesají měsíčně příjmy až o 600 milionů korun, v pivovarech o 1,4 miliardy a ve vinařství o 185 milionů korun za měsíc,“ uvádí tisková zpráva ministerstva zemědělství.

Komentář Liberálního institutu:

Chápeme, že lidé nechodí do restaurací a nepijí pivo, a pivovary tak mají ztráty a musejí pivo vylévat, viz komentář o vylitém pivu. Ovšem nerozumíme, proč si zvláštní program zaslouží zrovna bramboráři, masný průmysl a mlékárenství. Lidé totiž ani během pandemie nepřestali jíst, a i když v důsledku omezení turismu a restauračních zařízení mohla částečně vypadnout poptávka po některých jídlech, jistě ne až na nulu.

Tento program svědčí o tom, že nejvíce se pomohlo vlivným lobbistům a přátelům členů vlády.

Zdroje:

http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2020_ministerstvo-zemedelstvi-vyplati.html
<https://covid.gov.cz/situace/kompenzace/ukoncena-vyzva-agricovid-potravinarstvi>
<https://covid.gov.cz/situace/kompenzace/agricovid-potravinarstvi-ii>

9 Další opatření

9.1 Odpuštění plateb nájemného za zahrádky v Praze (a jiných městech)

Vláda v rámci uvolňování vládních opatření dovolila restauracím na konci května 2020 otevřít nejprve zahrádky, o dva týdny později pak i vnitřek provozoven. Mnoho restaurací, které se potýkají s finančními problémy kvůli zákazu činnosti a absenci zahraničních návštěvníků upozornilo, že nájem za zahrádky je pro ně za současných podmínek likvidační. Zastupitelstvo se jednomyslně shodlo na tom, že nájem do konce roku bude restaurátérům odpuštěn.

Komentář Liberálního institutu:

Toto rozhodnutí vítáme a doufáme, že zahrádky pomůžou přilákat do restaurací více klientů, kteří svou útratou budou alespoň částečně kompenzovat ztráty restaurací během nuceného zavření a ztráty z důvodu absence zahraničních návštěvníků. Nulové nájemné pro zahrádky by mělo platit i nadále, nebylo nikdy efektivní.

Zdroje:

<https://www.e15.cz/koronahelpdesk-e15/praha-do-konce-roku-odpusti-restauracim-najem-za-zahradky-schvalili-zastupitele-1368771>

9.2 „Vylité pivo“ bude trvale osvobozeno od daně

Pivovary budou osvobozeny od spotřební daně za vylité nebo vrácené pivo. Byla schválena novela zákona o spotřebních daních, která trvale pivovarům umožňuje vracet nespotřebované pivo určené k likvidaci či přepracování zpět do režimu podmíněného osvobození od daně. Dosud měly tuto možnost kvůli koronavirové krizi do konce letošního roku.

Komentář Liberálního institutu:

Kvůli pandemii byly restaurace zavřené několik měsíců. Pivovary pro ně měly navařené pivo a to najednou nebylo komu prodat. Češi se semkli a začali přes platformu Zachraň pivo kupovat od pivovarů pivo, které by se jinak muselo vylít. Mnoho pivovarů začalo pivo pálit a dělat pivovici. Jednak všem bylo líto piva, za druhé by se za vylité pivo musela zaplatit spotřební daň. Tuto novelu vítáme, protože platit daň za vylité pivo je absurdní. Pivovarům již tak vznikla vysoká ztráta v důsledku snížení poptávky během pandemie. Chtít platit ještě DPH za mok, který skončil v kanálu, by bylo nemorální.

Zdroje:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vylite-pivo-bude-trvale-osvobozeno-od-da-40057>
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/parlament-schvalil-trvale-osvobozeni-od-40132>

9.3 Spuštění vleků k 10. 5. 2021

Ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček třetího května informoval o znovuootevření lanovek a vleků a tedy i skiareálů a to k desátému květnu, na kdy bylo naplánované částečné rozvolnění.

Komentář Liberálního institutu:

Skiareály si jistě oddychly, že již mohou začít podnikat. Co na tom, že je skoro léto. Nelogičnost jejich zavření, kdy se jedná o venkovní sport a lidé mezi sebou přirozeně dodržují rozestupy, získává s prohlášením pana Havlíčka nový rozměr monty-pythonovské komedie.

Zdroje: <https://echo24.cz/a/S83Wg/superministr-havlicek-otevrel-v-kvetnu-skiarealy-stal-se-tercem-posmechu>

9.4 Uzavřené okresy

Vláda se rozhodla omezit pohyb nejprve ve dvou okresech – a to na Trutnovsku a Sokolovsku, následně uzavřela všechny okresy a bez čestného prohlášení či potvrzení o cestě do zaměstnání od zaměstnavatele nebylo možno okres opustit.

Komentář Liberálního institutu:

Vláda naprosto nezvládla epidemickou situaci a tak se rozhodla omezit pohyb mezi okresy. V České republice jsou okresy velmi malé a bez přirozených hranic. Mnoha lidem, kteří chtěli opatření dodržovat a do jiného okresu jezdí do práce, na nákup či za rodinou, tak značně zkomplikovala život. Bez čestného prohlášení či potvrzení nebylo možné okres legálně opustit.

Spoluobčané však byli vynalézaví a tak prakticky každý, kdo si napsal čestné prohlášení o nezbytném důvodu opustit okres, jej opustil. Policisté sice hranice okresů hlídali, ale nemohli po občanech vymáhat skutečné důvody pro opuštění okresu a tak vše působilo jen dojmem kocourkova. Okresy byly zavřené od 1. 3. do 12. 4. 2021. Je škoda, že policisté se nemohli věnovat užitečnější práci, například vypomáháním v nemocnici či distribuci vakcín a testů.

Zdroje:

<https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vlada-rozhodla-omezit-pohyb-ve-trech-nejhure-zasazenych-okresech/>
<https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/epidemicka-situace-v-ceske-republice-je-nadale-neprizniva-vlada-cr-omezila-pohyb-na-chebsku-trutnovsku-a-sokolovsku/>

9.5 Omezení vycházek v domovech seniorů

Vláda omezila vycházení v domovech pro seniory.

Komentář Liberálního institutu:

Naprostě nepřijatelný zásah do osobních práv a svobod. Senioři jsou svéprávní a je nemorální a nehumánní omezovat jejich pohyb. Mnoho z nich během omezení návštěv a vycházek trpělo sociálním odloučením a zvýšením stresem právě z obav koronaviru a stesku po rodině a pobyt s rodinou by jim výrazně pomohl zlepšit jejich mentální a fyzický stav. Bezpečnost setkání seniorů a jejich rodin je především na osobní odpovědnosti zúčastněných. Vláda může například uložit povinnost negativních PCR testů, aby předešla šíření nákazy v domovech pro seniory, ovšem omezovat pohyb seniorů vede jen k zhoršení mentálního zdraví a v důsledku toho i zdraví fyzického.

Zdroje:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/klienti-domovu-pro-seniory-budou-moci-stravit-vanoce-se-svyymi-rodinami-vlada-zmirnila-omezeni-vychazek>

10 Přenos koronaviru a vakcíny

10.1 Přenos koronaviru a vliv na opatření

Na konci dubna 2021 změnila Světová zdravotnická organizace (WHO) svůj přístup k tomu, jak se koronavirus šíří. Uznala, stejně jako vzápětí po ní také americké Center for Disease Control and Prevention (CDC), že koronavirus se šíří jako aerosol, tedy „visí ve vzduchu“.

Nejpozději od té chvíle tedy víme, že některá opatření (např. zavírání poslanců PS PČR za plexisklo) jsou proti koronaviru v podstatě neúčinná a naopak, že dobře větrané místnosti a otevřená prostranství jsou relativně bezpečná.

Např. v Japonsku se v s přenosem podobě aerosolu však počítalo už od února 2020, což dávalo možnost přijímat efektivnější opatření. Tato změna v politice WHO bohužel přišla poměrně pozdě, ale snad nám lépe umožní plánovat odpověď na případné další vlny nebo příští pandemie a také nám ukáže, že např. zahrádky restaurací nebo lyžařské sjezdovky jsme zavírali zbytečně a že povinnost nosit roušku na ulici ve městě a také kdekoli při pobytu v přírodě byla naprosto neefektivní.

Zdroje:

<https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>
<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/how-covid-spreads.html>
<https://www.nytimes.com/2021/05/07/opinion/coronavirus-airborne-transmission.html>
<https://www.wired.com/story/the-teeny-tiny-scientific-screwup-that-helped-covid-kill/>

10.2 Vakcíny

Evropská unie udělala dvě zásadní chyby ve vakcinační strategii. První z nich bylo, že neuznala automaticky autorizaci vakcín od britského regulátora MHRA nebo americké FDA, čímž zdržela proces vakcinace o několik týdnů. Druhou chybou bylo, že nebyla ochotna zaplatit za vakcíny mnohem vyšší částky.

V České republice nás jeden den pandemie stojí zhruba miliardu korun při konzervativním odhadu. Roční hrubý domácí produkt české ekonomiky v roce 2019 byl 5647,2 mld. Kč. V roce 2020 poklesl o 5,6 %, to nám dává HDP přibližně 5330 mld. Rozdíl je 317 mld. Kč, přičemž od března (kdy se začala uzavírat ekonomika) do konce roku je to 306 dní. Na každý den pandemie tak vychází zhruba miliarda.

Jde o velmi jednoduchý výpočet, neboť zanedbává různé fáze pandemie a různé síly lockdownů, zanedbává očekávaný růst v roce 2020, stejně jako růst, který už stihly vytvořit leden s únorem. Avšak pro naše další úvahy se ukáže, že i toto velmi nahrubo určené číslo je dostatečné.

V porovnání s cenou vakcín je totiž gigantické. Obyvatel ČR starších než 15 let bylo k 31. 12. 2020 (nejnovější data) 8 982 036, to můžeme zaokrouhlit na devět miliónů.

	cena	dávka	cena za plné proočkování dospělé populace	
Moderna	685	2	12 330 000 000	12,3 mld. Kč
Pfizer/BioNTech	309	2	5 562 000 000	5,6 mld. Kč
Oxford-AstraZeneca	110	2	1 980 000 000	2 mld. Kč
Johnson & Johnson	199	1	1 791 000 000	1,8 mld. Kč

Zdroj cen: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/devet-koronavirovych-vakcin-v-prehlednem-srovnani/r~7955250e81ad11eba22aac1f6b220ee8/>, Zdroj počtu obyvatel: ČSÚ

Jak jde vidět z tabulky, i při očkování nejdražší vakcínou od Moderny, by nás dvě dávky pro devět miliónů lidí stály 12,3 mld. Kč, což je tak drahé jako necelých třináct dní pandemie. Cena vakcín je naprosto marginální v porovnání s náklady koronavirové pandemie. Rozdíl je tak nepoměřitelně obrovský, že nepochopení ze strany politiků je naprosto nepochopitelné.

Původně schválený státní rozpočet na rok 2020 počítal s deficitem ve výši 40 mld. Kč, nakonec byl v létě novelizován, a počítal se ztrátou o 460 mld. vyšší, tedy s deficitem 500 mld. Kč. Stejný deficit je plánován i na letošní rok. Dvanáct miliard je tedy zhruba jedna setina schváleného deficitu na tyto dva roky!

10.2.1 Plán na proočkovanost

V příloze publikujeme překlad článku *Zaplatte lidem 5000 Kč, aby se naočkovali proti koronaviru* dvou britských ekonomů. Název je výmluvný. Pokud by vláda na sebe vzala břemeno proočkovat celou populaci nejdražší vakcínou a k tomu všem ještě zaplatit 5000 Kč jako motivaci, pořád by byl celkový účet 57 miliard, tedy necelých šest procent schváleného dvouletého deficitu.

V USA se konají vakcinační loterie, kdy stát motivuje lidi k očkování tím, že z očkovaných náhodně vylosuje výherce miliónové odměny. Je evidentní, že bez nějaké obdobné pozitivní nebo negativní motivace se nedostaneme k číslům proočkovanosti, která by nám zajistila kolektivní imunitu.

Jednou z možností je také opt-out, tedy že by rezervace byly přidělovány automaticky, a lidé by se mohli odhlásit, pokud by chtěli. Někjaké incentivy však vláda bude muset nastavit.

V Česku se povinně očkuje již od roku 1920 a v současné době je očkování povinné pro devět nemocí. Spíše ojediněle se proti očkování postaví rodiče, kteří nechtějí své děti nechat očkovat. Někdy takové spory dojdou až k soudu a veřejné mínění napadá rodiče za nezodpovědnost. S tím, jak někteří rodiče odmítají očkování, se v posledních letech

v celé Evropě množí případy spalniček, černého kašle a příušnic a lékaři a odborná veřejnost viní rodiče neočkovaných dětí. Před pandemií covid-19 byla společnost daleko více sjednocená v otázce očkování, než je v současné době. Již v lednu roku 2020 tehdejší ministr zdravotnictví Adam Vojtěch prohlašoval, že zdravotní pojišťovny mají po rodičích neočkovaných dětí vymáhat náhrady na léčbu. V případě tetanu jsou náklady na léčbu jednoho neočkovaného dítěte zhruba tři sta tisíc korun za léčbu v nemocnici a následné rehabilitace a lázeňské pobyty vyjdou na další desítky tisíc korun.

Léčba pacientů s nemocí covid-19 stojí ještě vyšší částky. U těch, kteří jsou hospitalizováni na JIP a musejí být připojeni na umělou plicní ventilaci, se jedná o 580 tisíc korun týdně. Pacienti, kteří jsou na standardním lůžku, stojí zdravotní pojišťovny 62 tisíc korun týdně. Pokud je pacient s covid-19 na JIP dvanáct dní, je cena za jeho péči milion korun. Z JIP se propouští na standardní pokoj, kde se pacienti doléčují, a tak léčba jednoho covidového pacienta vyjde zdravotní systém na více než milion korun.

Aby bylo dosaženo kolektivní imunity, a společnost se tak mohla vrátit do starých kolejí, je zapotřebí daleko větší proočkovanosti populace, než je přibližně polovina obyvatel, kteří jsou nyní k očkování svolní. Imunologové a epidemiologové v současné době řeší, kolik procent populace by mělo být proočkováno, zda bude stačit sedmdesát či osmdesát procent. Je otázkou, zda stát přistoupí k vymáhání očkování, či bude pozitivně (finančně) k očkování motivovat, aby se proočkovanost dostala na hranici, kdy se virus nebude v populaci šířit.

Mají lidé právo odmítnout vymáhání očkování? Ano, měli by možnost odmítnout. Svoboda jednotlivce a možnost svobodně se rozhodnout je právo každého člověka. Ovšem je potřeba mít na zřeteli rozdíl mezi cenou vakcíny a cenou za léčení. Cena za dávku vakcíny se pohybuje řádově ve stovkách korun. Cena za léčbu se pohybuje v řádu statisíců a milionů korun. Ten, kdo odmítne očkování, ačkoliv je pro něj indikován, by si měl v případě těžkého průběhu onemocnění a následné hospitalizace v nemocnici hradit tyto náklady na léčbu sám. A pokud dotyčný pacient zemře, tyto náklady by měly být zahrnuty do dědického řízení. Zdravotní pojišťovny by rovněž mohly zvýšit odvody zdravotního pojištění od neočkovaných pacientů, a připravit si tak finance na nákladnou léčbu pro neočkované. Ve svobodné zemi není možné, aby očkování bylo vynucováno, na druhou stranu ani není možné, aby očkovaní de facto hradili ze svého zdravotního pojištění nákladnou léčbu těm neočkovaným.

Zveřejnění nákladů na péči covidových pacientů a vymáhání úhrady nákladů léčby by bylo negativní motivací pro ty, kteří očkování odmítají nikoli kvůli zdravotnímu stavu (uvědomujeme si, že je mnoho lidí, jejichž zdravotní stav neumožňuje očkování či by pro ně očkování samotné bylo v současné době rizikové), avšak kvůli dezinformacím či konspiračním teoriím.

10.2.2 Distribuce vakcín samizdatem

Protože vláda není schopná poskytnout data o očkování, rozhodují se občané podle webu ockovani.opendatalab.cz, jenž vznikl jako soukromá iniciativa, tedy jakýsi vakcinační samizdat. Zatímco činnost jednotlivců (konkrétně jde o Jana Staňka a Marka Sušického) je příkladná a chvályhodná, stát opět zanedbal svoji základní funkci. Státu však patří poděkování, že aspoň poskytuje otevřená a strojově zpracovatelná data o očkování.

„Přebytkové“ vakcíny, jež se blíží datu expirace a praktičtí lékaři je nedokáží vyočkovat, se sdílejí v Google Spreadsheetu.

Epizoda připomíná domácí manufaktury na výrobu roušek z jara 2020 a je závažnou obžalobou státní efektivity v řešení skutečných problémů.

Zdroje:

<https://ockovani.opendatalab.cz/>

<https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/api/v2/covid-19>

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX->

[1vSXFwg2eamMPxm9GXgiZT3AS5IV4PiZXJSeoSkFB2godJxIHsdkv5VDWwZyuSZw -](https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vSXFwg2eamMPxm9GXgiZT3AS5IV4PiZXJSeoSkFB2godJxIHsdkv5VDWwZyuSZw-)

[tu4Qj57k9_Pkcw/pubhtml?gid=0&single=true](https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vSXFwg2eamMPxm9GXgiZT3AS5IV4PiZXJSeoSkFB2godJxIHsdkv5VDWwZyuSZw-tu4Qj57k9_Pkcw/pubhtml?gid=0&single=true) <https://twitter.com/msusicky/status/1407963639462649861>

Závěr

Ekonomika je systém, kde se velmi často důsledky rozhodnutí vládních úředníků projeví až po několika letech. Je tedy velmi obtížné nyní hodnotit, jaké přesné druhotné dopady popsaná opatření budou mít. Ovšem již nyní víme, že se v následujících letech zpomalí ekonomický růst, tedy tvorba bohatství, a že porostou daně.

Lze namítat, že po bitvě je každý generálem a že situace během pandemie byla složitá a nadmíru nepřehledná. Ano, byla. Ovšem veřejně deklarovat dostatek hygienických a zdravotnických pomůcek a veřejně hovořit o připravenosti státu čelit pandemii (únor 2020), či hovořit o připravenosti testovacích míst a testovací strategie (duben 2020), anebo hovořit o připravenosti očkovací strategie (srpen 2021), přičemž ani jedno z toho nebyla pravda, to nelze omluvit ani tak extrémní situací, která nastala.

Během loňského jara a řešení nedostatku pomůcek se ukázalo, že vláda má velmi dobré vztahy s čínským politbyrem. Již v lednu 2020 si tedy vláda mohla ověřit vážnost situace a získat několik týdnů čas na přípravu a na návrhy scénářů, jak se vypořádat s nastalou situací. Mohli včas zajistit dostatečnou kapacitu laboratoří pro testování, udělit českým výrobcům respirátorů atestace ve zrychleném řízení, povolit lihovarníkům výrobu desinfekcí atd. To vše během jara 2020 zoufale chybělo. Při dostatku ochranných a hygienických pomůcek by mohlo během první vlny pandemie zůstat mnoho provozoven otevřených, samozřejmě při dodržování přísných hygienických opatření. Stát by nepřipravil tolik lidí o možnost výdělků a nemusel by tak doručovat tak vysoké kompenzace.

Stát naprosto nezvládl ani druhou vlnu a všechny následující vlny pandemie. Občané byli svědkem groteskního střídání ministrů zdravotnictví a jejich eskapád, nepřipravenosti na podzimní vlny, nepřipravenosti testování, absence jakékoli strategie, nepřipravenosti očkování. A na to vše doplatilo svým životem během 16 měsíců pandemie v České republice na více než třicet tisíc spoluobčanů.

Jediné, co stát během pandemie dělal, bylo nekoncepční rozdávání peněz. A to je a vždycky bude nespravedlivé, protože nikdy všichni nedostanou stejně. O tom, jaká firma či skupina obyvatel dostane dotaci anebo příspěvek a v jaké výši, rozhodují úředníci, kteří nemusí dané problematice či řízení firmy rozumět a kteří často rozhodují v něčem zájmu.

Daleko efektivnější, rychlejší a spravedlivější pomoc pro hospodářství by bylo plošné snížení daní – přímých a nepřímých. Lidé by platili nižší DPH za zboží a služby, které by byly o to levnější, dále by lidé měli vyšší příjem, jelikož by měli menší odvody ze své mzdy. Zůstalo by jim tak okamžitě v kapse daleko více peněz, které by opět použili na

nákup zboží a služeb a svou spotřebou by podporovali ekonomiku. Firmy by více vyráběly a také jim by z ušetřených daní zbylo více na investice do podnikání, či na pokrytí ztráty způsobené pandemií. Plošné snížení daní je nejefektivnější a okamžitá pomoc ekonomice.

Zcela uzavřené provozy je samozřejmě nutné nějakým způsobem kompenzovat, tuto základní myšlenku nepopíráme. Jde nám o hodnocení efektivity jednotlivých opatření.

Jako další možnost, jak pomoci firmám je zastavení plateb odvodů za zaměstnance a plateb daní z firemního příjmu pro všechny firmy, jejichž příjmy klesly. Pokles příjmů se dá snadno účetně vykázat a není potřeba složitých papírování. Další rychlá a spravedlivá pomoc se nabízí vrátka daně za poslední roky, dejme tomu 3–5 let a to dle míry účetní ztráty těm společnostem, jež vykážou pokles příjmů, či příjmy vůbec nemají. Firmy by tak dostaly zpět to, co do státní kasy samy vložily. Mladé společnosti, které vznikly teprve nedávno, a ještě nestihly generovat zisk, ze kterého by daně zaplatily, by mohly získat lhůtu na neplacení daně ze zisku a lhůtu neboli daňové prázdniny, na snížení odvodu za zaměstnance. Délka lhůty by se určovala podle účetní ztráty. Tato lhůta by mohla být využita také pro podniky, které měly nárok na vrátka daně. Daňové prázdniny jsou silně motivační pro podnikatele a OSVČ k oživení svého podnikání až pandemie skončí.

Není zapotřebí vyplňování složitých formulářů a žádostí, není potřeba armáda úředníků a firmy by nemusely čekat na dlouhé schvalovací procesy vyřízení žádostí. Celý proces ekonomické obnovy by navíc byl transparentní.

Bohatství vytvářejí lidé, kteří podnikají, a lidé, kteří pracují jako zaměstnanci. Státní úředníci bohatství nevytváří, a tak je potřeba podnikatele včetně těch drobných chránit a podporovat. Stát, tedy vláda, nemá žádné vlastní peníze. Peníze, které stát rozdává, se získávají z daní a to přímých (silniční daň, solidární daň, daň z příjmů atd.) a nepřímých (spotřební daně). Tyto daně platí podnikatelé a zaměstnanci, a pokud stát peníze k přerozdělení, a tedy k záchraně firem nemá, což je současná situace, musí si půjčit. Ani to však není zadarmo, je potřeba splácet úroky a je potřeba mít na paměti, že veřejné půjčky vytěsňují na trhu disponibilních fondů půjčky soukromé.

I kdyby se stát rozhodl nevypisovat všechny výše popsané programy a operoval by pouze se snížením odvodů, s vrátkou daní či s lhůtou na neplacení daně, musel by si rovněž vypůjčit, především na provoz, tedy na důchody, na platy lékařů, hasičů, policistů a úředníků. Snížila by se byrokratická náročnost, firmy by přesně věděly, na co mají nárok a pomoc pro ně by byla okamžitá. A ty společnosti, kterým by nebylo pomoci, by uvolnily pracovní sílu pro firmy, které naopak potřebují růst, například výrobci roušek a dezinfekcí. Totiž umožnění růstu těmto firmám znamená, že tyto firmy budou platit

vyšší daně a zaměstnají více lidí. Ekonomika by tak na tom v součtu byla daleko lépe než nyní.

Stát letos podle našich výpočtů z května přerozdělí 48 % toho, co česká ekonomika vyrobí. Vláda byla ochotná přerozdělit letos rekordní sumu peněz a rekordně se zadlužit. Na konci tohoto dokumentu nejsme přesvědčeni o tom, že komplikovaný systém dílčích opatření byl efektivnější než plošné snížení daní spojené s testovanými dávkami pro ty nejvíce zasažené.

Příloha 1: Výroky politiků během pandemie

Během pandemie komentovalo situaci mnoho politických představitelů. Zde jsme vybrali několik z nich, které ilustrují uplynulý rok a půl.

Zaznamenal jsem dnes řadu dotazů na ochranné roušky. Je jich dostatek. Ověřil jsem, že v distribuci je v tuto chvíli přes 2000 ks a příští týden dorazí zásilka dalších 25 000 ks. Výrobce přímo z ČR jich má na skladě dokonce milion. Takže problém s dostupností roušek není.

– Adam Vojtěch, ministr zdravotnictví, 27. 1. 2020

Dnes jsme měli jednání s klíčovými výrobci těchto ochranných prostředků. Chystáme určitá opatření. Jednali jsme samozřejmě i s nemocnicemi, komunikujeme s dalšími skupinami lékařů. Pravdou je, že ta situace je komplikovaná v tom směru, že kapacity jsou omezené. To znamená, že musíme také trochu diferencovat.

– Adam Vojtěch, ministr zdravotnictví, 3. 3. 2020

V Číně zemřelo 2 000 lidí, ale jsou jich 2 miliardy. Když se někde přemnoží živočišný druh, je ho tam příliš mnoho, nedodržují se hygienické zásady, tak potom něco bouchne.

– Jan Pirk (prof., MUDr., DrSc.), přednosta Kardiocentra, IKEM, 7. 3. 2020

Nedávno jsem na internetu našel krásný inzerát. Prodám šest tisíc konzerv lančmitu. Značka: v pondělí jsem trochu zazmatkoval. Já lituji ty, kteří teď budou mít k večeři půl roku střídavě rýži a střídavě těstoviny, ale mohou si za to sami.

– Miloš Zeman (Ing.), prezident České republiky, 8. 3. 2020

Voláme a mailujeme od čerta k ďáblu, jestli nám někdo v nejbližší době dodá respirátory pro naše doktory a sestry. Nikdo nemá a nikdo neví.

– Svatopluk Němeček (MUDr., MBA), ředitel Nemocnice Bohumín, 10. 3. 2020

V ideálním případě bychom potřebovali pro každého zaměstnance jeden respirátor na jednu směnu. To znamená 320 respirátorů ve všední den a 115 o víkend. Celkově jich ale nyní máme 40 na celou nemocnici na všechny dny, které nás čekají.

– Štěpán Votoček (MUDr.), ředitel Nemocnice Slaný, 13. 3. 2020

Já chápu, že všichni chtějí všechno, ale není pravda, že by naši zdravotníci neměli respirátory. Tak mi řekněte kde a já jim to dneska osobně dovezu.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 14. 3. 2020

Právě jsme na videokonferenční vládě schválili, že povolujeme maloobchodní prodej textilního materiálu a galanterie. Důvodem je dostupnost materiálu pro výrobu roušek.

– Karel Havlíček (doc., Ing., Ph.D., MBA), místopředseda vlády, 16. 3. 2020

Nevím, kdo rozhodl, že ve státní hmotné rezervě je jen 10 tisíc respirátorů, nevím, proč tam někdo nedal dva miliony?

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 17. 3. 2020

Technicky si je třeba představit, že ty hranice nejsou uzavřené. Ony jsou v podstatě jenom téměř neprostupné.

– Roman Prymula (prof., MUDr., CSc., Ph.D.), náměstek ministra a později ministr zdravotnictví, 17. 4. 2020

Nejsem si vědom, že bychom udělali nějakou chybu. Vláda udělala maximum, má jasný výsledek, zachránili jsme tisíce mrtvých.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 24. 4. 2020

Jenže koronavirová smrt je férová. Vždyť se mohla objevit nemoc, která by napadala děti a zdravé mladé lidi. Koronavirus se choval jako vichřice v lese, porážel slabší kusy. Ovšem my jsme nemoci začali dávat nálepku, jako by byla něčím nepřipustným.

– Kristina Höschlová (MUDr.), lékařka, 16. 6. 2020

Strašně mě unavuje otázka, jestli si to můžeme dovolit a kde na to vezmeme. To je podle mě taková hloupá, plytká diskuse, kde na to vezmeme.

– Jana Maláčová (Dipl.-Pol., MSc.), ministryně práce a sociálních věcí, 28. 8. 2020

Best in Covid.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 31. 8. 2020

U nás byla jasná společenská situace, že jsme všichni chtěli rozvolnit. (...) V červnu jsme měli pocit, že vir odešel, bohužel jsme se spletli.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 13. 9. 2020

Umělci vytvořili svá nejkrásnější díla tehdy, když byli hladoví. Neschopní ať zkrachují a pražská smetánka čte knihy.

– Miloš Zeman (Ing.), prezident republiky, 10. 10. 2020

V březnu někdo přišel s tím matematickým modelem a v srpnu někdo, sice to byl ten samý člověk, ale už přišel v nějakém čase. A ti, kteří měli přijít, nepřišli.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 12. 10. 2020

Zvenčí se (naše činnost) může jevit nelogická, ale jde nám o celou populaci naší země a věřte, že víme, co děláme.

– Roman Prymula (prof., MUDr., CSc., Ph.D.), ministr zdravotnictví, 13. 10. 2020

Rouškaři jsou samozřejmě lidi, kteří jsou vítací migrantů, rouškaři jsou lidi, kteří si přeji posilu Evropské unie a rychlé přijetí eura.

– Václav Klaus (prof., Ing., CSc.), bývalý prezident republiky, 20. 10. 2020

Nechápu, proč bychom měli mít 40 tisíc hospod, když jsou to ve většině případů jen putyky, kde se nalévá alkohol. (...) Možná se budeme divit, a až skončí tato fáze uzavřené společnosti, tak zjistíme, že restauraci potřebujeme jen polovinu. (...) Tak ať zkrachují. Je to prostě očistný proces, který funguje. Však krachují firmy, i když je vše v pohodě. Zatím ale nikdo nezkrachoval, vždyť je vláda štědře ocenila.

– Bohumír Dufek, předseda Asociace samostatných odborů, 9. 11. 2020

Když se nebudeme chovat zodpovědně, bude na nás PES cenit zuby.

– Jan Blatný (doc., MUDr., Ph.D.), ministr zdravotnictví, 13. 11. 2020

Chtěli jsme to lidem trochu umožnit, tak jsme se do toho zamotali.

– Karel Havlíček (doc., Ing., Ph.D., MBA), místopředseda vlády, 13. 12. 2020

Protože já mám svoje zkušenosti s ministerstvem zdravotnictví, celoroční, takže jsem se rozhodl, že to (vládní zmocněnec pro očkování) budu já.

– Andrej Babiš (Ing.), předseda vlády, 20. 12. 2020

Dělám to jako jistou formu, jistý výraz občanské neposlušnosti. Snažím se tím postrkávat svět dál.

– Václav Klaus (prof., Ing., CSc.), bývalý prezident republiky, 13. 1. 2021

Existuje asi milion Covid programů. Nikdo se v tom už nevyzná. Pojďme to zjednodušit. Víme jak.

– Jan Hamáček, 1. místopředseda vlády, 9. 2. 2021

Přáli bychom si, abychom se na ty tři týdny vrátili rok nazpět a začali se chovat jako před rokem. Jinak uvidíme Bergamo v Čechách. Vláda udělala mnoho chyb, ale žádáme, abyste nám dali ještě šanci a pomohli nám se vrátit do normálu.

– Andrej Babiš (Ing.), 26. 2. 2021

Jako nikoho nezajímá, když teče voda z kohoutku, tak nikoho nezajímá program Antivirus. Když to funguje, není co řešit.

– Jana Maláčová (Dipl.-Pol., MSc.), ministryně práce a sociálních věcí, 19. 4. 2021

19 / 04 / 2021 **ČSSD**

**Jako nikoho
nezajímá, když teče
voda z kohoutku,
tak nikoho nezajímá
program Antivirus.
Když to funguje,
není co řešit.**

ministryně práce a sociálních věcí
J. Maláčová

**“
EXISTUJE ASI MILION COVID
PROGRAMŮ. NIKDO SE V TOM
UŽ NEVYZNÁ. POJĎME TO
ZJEDNODUŠIT! VÍME JAK.
JAN HAMÁČEK**

ONLINE, TRACHTER, 12.4.

Příloha 2: Zaplatte lidem 5000 Kč, aby se naočkovali proti koronaviru

Sam Bowman & Ryan Bourne

I když už bude vakcína proti covid-19 schválena jako bezpečná a účinná po rigorózním testování, spousta lidí se i tak možná nebude chtít nechat naočkovat. Někteří si budou myslet, že vakcínu nepotřebují, když se nechají naočkovat ostatní, a někteří mohou podlehnout protiočkovacímu strašení.

To by byl problém pro nás všechny. Vakcíny nebudou 100% účinné, a tak abychom ochránili ty, kteří nemohou být naočkováni, nebo jejichž vakcíny nejsou plně účinné, může dosažení kolektivní imunity vyžadovat proočkování téměř celé populace. Pokud kolektivní imunita v normálních předcovidových časech vyžaduje proočkování 60 % populace, tak vakcína se 70% účinností bude vyžadovat, aby se naočkovat nechalo 85 % země.

Takže navrhuje, aby přesvědčování zajistily bezcenné prachy, díky kterým se vyhneme násilnější a kontroverznější očkovací povinnosti. Zaplatíme lidem 5000 Kč, aby se imunizovali, a jako bonus přidejme 1000 Kč za kamaráda, kterého přesvědčí, aby tak učinil taktéž. Můžeme tomu říkat: „Natáhni pomocnou ruku.“

Bezpečná vakcína, která bude široce využívána, přinejhorším zmírní symptomy a zkrátí trvání budoucí infekce a přinejlepším zajistí plnou imunitu. To nám pomůže získat kolektivní imunitu pro normální život snadněji, bez masových onemocnění a úmrtí způsobených tím, že bychom dovolili této nemoci volně procházet populací. To také vytvoří obrovské ekonomické výhody, protože mnoho lidí zůstává doma, aby se vyhnuli infekci – a to bez ohledu na to, co jim říká vláda.

Problém je, že podle průzkumů se 16 % lidí naočkovat nechce a dalších 20 % si není úplně jisto. Někteří budou extrémní zastánci očkovacích konspiračních teorií, ale spousta si bude myslet, že se s ohledem na svoje vlastní riziko úmrtí nemusí obtěžovat. Štědrá platba by přesvědčila tyto váhavce, a tím zajistila, že se udržitelná kolektivní imunita stane realitou.

Finanční motivace fungují. Randomizované testy v Austrálii zjistily, že platby zvýšily vakcinaci proti hepatitidě typu B u uživatelů drog. Poskytnutí 45librových (zhruba 1000 Kč) voucherů anglickým dívkám zvýšilo HPV vakcinaci o padesát procent. U amerických studentů, kterým byla nabídnuta 30dolarová motivace, byla více než dvakrát větší pravděpodobnost, že přijdou na očkování proti chřipce. Platba 5000 Kč by nás téměř jistě dovedla k cíli.

To by české daňové poplatníky stálo kolem 50 miliard Kč. Jakožto fiskální konzervativci nenavrhujeme takové opatření lehce. Avšak pandemie nás stojí 50 miliard Kč každý měsíc na ztraceném ekonomickém produktu, takže je náš návrh nákladově efektivní, i kdyby urychlil kolektivní imunitu pouze o jeden měsíc. Vakcinační platba by se mohla ukázat jako nejsilnější dostupný ekonomický stimulus.

Sam Bowman je ředitelem pro politiku hospodářské soutěže v International Centre for Law & Economics, Ryan Bourne je analytikem veřejného porozumění ekonomii v Cato Institutu. Článek původně vyšel pod názvem [Pay people £200 to take a Covid vaccine](#) v The Times. Do češtiny přeložil a do českých reálií přepočítal Martin Pánek.

Příloha 3: Potřebujeme, aby cenový systém fungoval svobodně, zejména v době krize

Martin Pánek

Ministerstvo začalo regulovat ceny respirátorů, píše iDnes.cz. „Ministerstvo financí určilo ve středu maximální ceny respirátorů pro konečné spotřebitele na 175 Kč (vyrobené v EU) a 350 Kč (vyrobené mimo EU) bez DPH.“

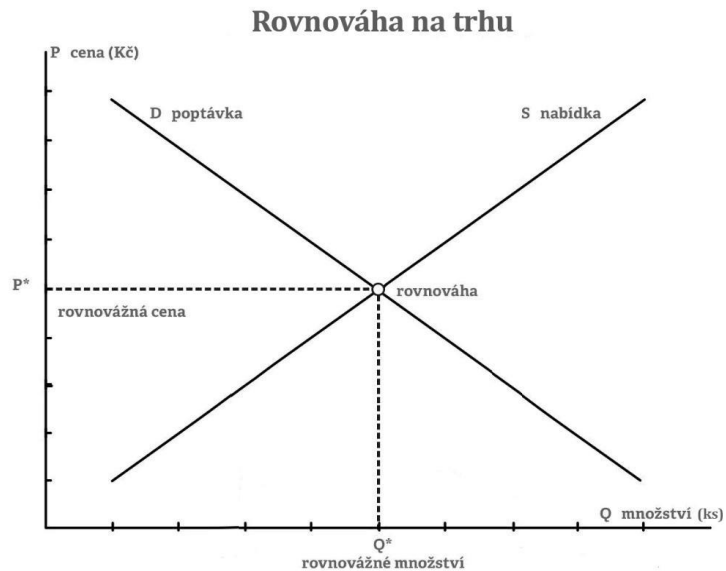
Stejný postup již dříve navrhly vlády Itálie a Francie. Frederik Roeder, zdravotní ekonom z [Consumer Choice Center](#), toto opatření [komentoval na Twitteru slovy](#): „Itálie a Francie navrhuji cenové kontroly pro sanitizéry a obličejové masky. To je naprosto špatný krok! Ztrojnásobení cen vinou vysoké poptávky umožňuje sehnat zboží těm, kteří ho skutečně potřebují, a ne těm, kteří ho pouze chtějí hromadit.“

Laická veřejnost často vidí spory ekonomů o politická témata a nemá obecně dobrý přehled o tom, na čem se ekonomové shodují. Cenová teorie, říkající, že cena zboží (nebo služby) závisí na vztahu a poptávky a nabídky, je základním kamenem mikroekonomie a v důsledku také makroekonomie. Ekonomickou obcí je v základní podobě přijímána nejširším možným konsensem a spory se vedou nikoliv o tuto teorii samotnou, nýbrž o hraničních případech, důsledcích a politických doporučeních.

Prakticky žádný ekonom na světě nepochybuje o tom, že poptávková funkce je klesající (přísně formálně vzato je funkcí nerostoucí), a že tedy poptávané množství klesá s růstem ceny. A naopak, prakticky žádný ekonom na světě nepochybuje o tom, že nabídková funkce běžně poskytovaných statků je rostoucí (formálně neklesající), a že tedy nabízené množství s růstem ceny roste. (Existují výjimky, ale ty nejsou pro naši dnešní diskusi relevantní.)

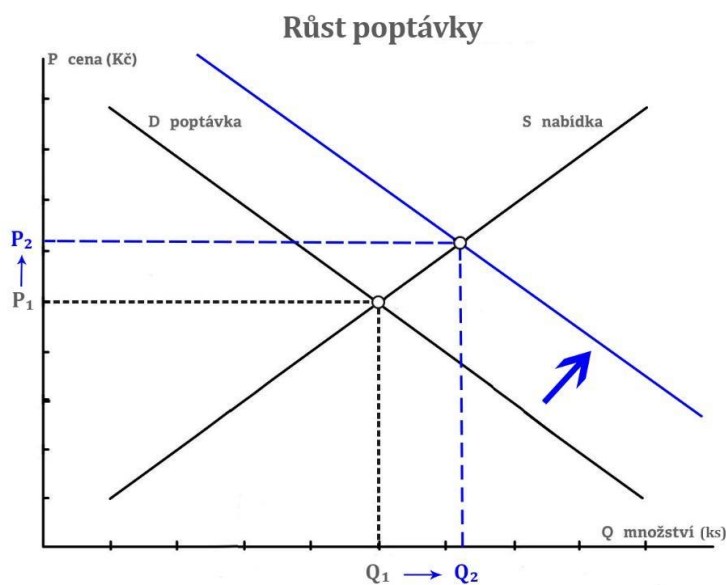
Převedeno do srozumitelnějšího jazyka: Když bude houska na krámkě stát 10 Kč, budu poptávat méně housek, než když bude stát 1 Kč. A naopak pekař jich začne péct, tj. nabízet více.

Graf běžné poptávky a běžné nabídky:

Běžnou, každodenní praxí je, že se poptávka nebo nabídka – příp. obě zároveň – některým směrem posune. V našem příkladu s houskami se může stát např. to, že zdraží rohlíky. Rohlíky jsou ekonomickým žargonem substitut housek, tj. lidé si vybírají mezi houskami a rohlíky. Když rohlíky zdraží, začnou poptávat více housek.

Tato změna reálií na trhu s houskami se projeví následujícím pohybem poptávky:

Poptávka se posunula nahoru a na novém průsečíku s nabídkou tak vytvořila nový rovnovážný stav na trhu, kde se poptává více housek (logicky, když zdražily rohlíky), ale tyto housky jsou dražší, než byly před zdražením rohlíků.

Toto je opět zcela standardní mikroekonomická záležitost, kterou se učí studenti v prvních hodinách ekonomie – a v další svojí ekonomické kariéře s touto prazákladní ekonomickou znalostí dále pracují ve složitějších modelech. [Díky velkým datům dnes umíme tyto křivky a posuny zkonstruovat na reálných datech](#), nemusíme se tedy opírat o hypotézy, jakkoliv robustní.

Jak to souvisí s respirátory?

Vinou zvýšené poptávky po respirátorech v důsledku šíření koronaviru zákonitě musí stoupat jejich cena. Nabídka respirátorů totiž není neomezená. Pokud by byla, tak jako nabídka vzduchu nebo slunečního svitu, tak bez ohledu na to, kolik lidí poptává vzduch nebo sluneční svit, zůstává cena těchto dvou komodit totožná – nulová.

Ale protože vyrobit respirátor něco stojí a protože na jeho výrobu je nutné použít vzácné zdroje (materiály, čas a lidskou práci), nutně soutěží o tyto vzácné zdroje s jinými statky. Jak se zbytnými (např. s volnočasovou zábavou), tak s kritickými (např. s výrobou dalšího vybavení nemocnic).

Zvýšená cena pak signalizuje výrobcům respirátorů, že teď právě je čas, kdy poptávka po respirátorech narostla, což znamená, že si mj. mají prodloužit pracovní dny, nemají pouštět zaměstnance na dovolené, mají upřednostnit výrobu respirátorů před výrobou např. prostěradel, mají dokoupit další výrobní stroje, objednat více zásobovacích kapacit atd. Toto všechno něco stojí, a aby si to mohl výrobce respirátorů dovolit zaplatit, potřebuje nutně zvýšenou cenu svého zboží.

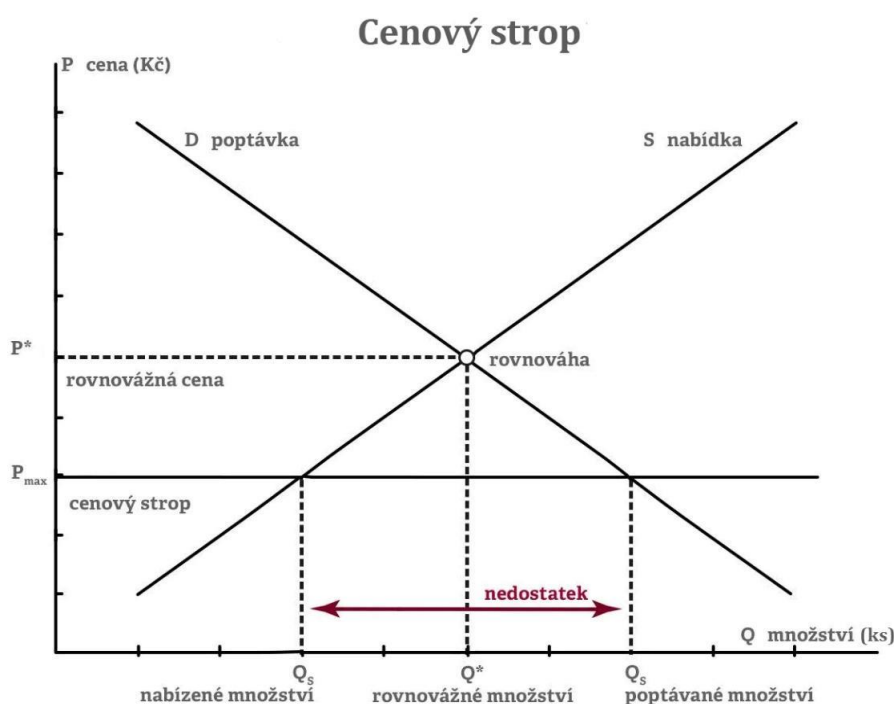
Na druhé straně signalizuje vyšší cena zákazníkům, že nemají nákupem tohoto zboží plýtvat a mají se poohlídnout po substitutech. Pro někoho může tímto substitutem být raději zůstat na home office a nejit bez respirátoru do práce. Pro jiného může substitutem být pohledat již dříve koupený respirátor v šuplíku a neutrácet marnotratně za nový pouze z lenosti.

Nová, vyšší cena tak automaticky alokuje vzácné zboží tam, kde je nutně potřebné, kde tedy neexistuje substitut (jako u zdravotního personálu), a zároveň alokuje vzácné zdroje na výrobu tohoto zboží tam, kde jsou zapotřebí.

Je tedy životně důležité, aby se cenám nechalo volné pole působnosti. [Cenový systém alokuje vzácné zdroje daleko lépe než vláda.](#)

To však v žádném případě neznamená, že vláda může jenom nečinně přihlížet. Vláda pořád může a měla by intervenovat, avšak jiným způsobem. Měla by finančně podpořit zdravotní střediska (ať už veřejná nebo soukromá), aby si respirátory za nové ceny mohla dovolit. Totéž platí pro jednotlivé občany, kteří nutně respirátory potřebují, jakkoliv to může být administrativně náročnější než cenový strop.

Zvýšené dávky totiž nedeformují informace, které ceny poskytují nám ostatním, kteří respirátory nutně nepotřebujeme a umíme si za ně najít substituty. Cenový strop však způsobuje následující situaci:

Nabízené množství je najednou mnohem menší než poptávané množství! Zákazníci nejsou nuceni přemýšlet o alternativách a výrobci nejsou motivováni investovat více do výroby a více vyrábět (nevyplatilo by se jim to).

To má za důsledek nedostatek zboží na trhu, který okamžitě začne vyplňovat černý trh. Pokud se vám nelíbí vysoké ceny na legitimních trzích, podívejte se na ceny na černém trhu. A na způsoby, jakými se na černém trhu vymáhají smlouvy. Kde není přístup k obchodní inspekcii, policii a soudnímu systému, nastupuje agresivita a vyhrožování. Příklady, kde se v důsledku nedostatku zboží na trhu rozvinul krátkodobě nebo dlouhodobě nevábný černý trh, jsou spousty.

Neriskujme, že se v krizové době rozvine černý trh i zde. Ekonomická věda nám dává nástroje, jak situaci dobře zvládnout.